

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**S. Augustinus, Episcopus in Africa Hipponensis, Veritatis
Evangelico-Catholicæ In Potioribus Fidei Controversiis
Testis Et Confessor, Contra Bellarminum Et Alios
Scriptores Papæos, antiquos pariter & ...**

Reiser, Anton

Francofvrti, 1678

Liber Tertivs De Poenitentia

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72506](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72506)

Anathemati subiacere, timent, ne sua desleat Sententia ab Apostolorum doctrina, à quâ tamen nefas est recedere. Ut autem ista evanescat oppositio, stetq; immota & inconcussa Veritas Evangelii, nec tamen cogantur mutare sententiam, ingeniosam hanc Misericordiæ machinam excogitarunt, ut justificatus subito transeat ab Attritione ad Contritionem, & à timore erumpat repente in Amorem, si non formaliter, ut loquuntur, certe æquivalenter, quo vocabulo totum se Mystrium aperire SUAREZ arbitratur, ait enim, hominem fieri ex attrito contritum quasi æquivalenter, seu quoad ultimum effectum, qui est Gratia & Remissio peccati. Pergit Episcopus Pastor, Quantumvis ista Suaris interpretatio sit subtilis, sanè differt longè hæc, quam excogitavit, transformatio Pœnitentiæ ab illâ transformatione, quam circa Fidem proponit Apostolus. Nec enim transformamur à claritate in claritatem, nisi productis variis actibus internis, qui tot veluti gradus intelliguntur esse, quibus ad eum demum ascendimus statum, in quo Spiritus Domini auxilio gloriam DEI facie revelatâ speculamur. Suarez autem, aliique ejus Adfecta Theologi sentiunt, attritum fieri contritum, hoc est, peccatorem ab eo transire statum, in quo non diligitur Deus, ad statum, in quo diligitur Deus, sine actus mutatione; & hoc me non intelligere, fateor perlibenter, scribit Episcopus Pastor, paucis subjungens interpositis, quæ quam maxime huc pertinent: Sancti Patres, Augustinus, Gregorius Magnus, aliique, qui hanc materiam pertractarunt, peccatorem non nisi per Amorem ad Deum reverti arbitrantur. Eandem Doctrinam sequuntur Thomas, multiq; per celebres Scholastici. Ita se sentire non ita pridem in Conventu Provinciae suæ declararunt eximii Ecclesiæ Gallicanæ Episcopi. Facultas Lovaniensis, Ecclesiæ Belgicæ Theologis haud dubiè veneranda, solemnè Decreto censuit, neminem absque Amore, etiam in Sacramento, cum DEO redire in Amicitiam. Suarez ipse satis aperte innuit, suam ipsius sententiam nec antiquam esse, nec periculo vacare; quamvis ab eo tempore, quo scribebat Suarez, turba recentiorum Scholasticorum, qui conferim easdem à se invicem opiniones sunt mutuati, audacter tritam & vulgarem reddiderit. Ita Pastor Episcopus, qui in sequentibus contra Attritionem suis plura suggerit, non inutiliter ibi legenda, quæ prolixius huc exscribere præter Instituti rationes esset.

T. IV. in
III. Qu.
85. Art. 1.
Disp. V.
Sect. 3.
num. 13.

Ibid. Qu.
90. Disp.
15. Sect.
4. n. 17.

LIBRI TERTII DE POENITENTIA, CAPVT SECVNDVM, & seqq.

DE

Confessione omnium peccatorum mortalium speciali.

NON una hic Controversia tractatur, sed multiplex, nimirum an Sacerdotes in administrandâ clavium potestate sint propriè dicti Judices, an Confessio omnium peccatorum mortalium in specie sit necessaria, an ea nitatur Jure divino, & quæ plures hic & ibi adnectuntur; quas tamen Bellarminus ut plurimum more suo ita confundit, ut mox in hujus, mox in illius confirmatione occupetur, adeoque & hic in turbido piscari voluisse videatur. Dum verò, ne quid prætermittamus, quod ad præsens Institutum pertinet, observare necessum est, vestigia Bellarmini in vindicandâ & hic Augustini Sententiâ sequemur, eo ordine Sancti Patris testimonia colligentes, quo fuere ab ipso proposita, subjuncturi post responsum. Et quidem judicariam Sacerdotum potestatem demonstraturus ad ea provocat Scripturæ loca, quibus non soli Petro, sed cæteris etiam Apostolis, imò toti Ecclesiæ clavium Regni Cælorum Christus concessit administrationem, hanc de iis Augustini subjungens observationem: *Nemo sibi dicat, occultè ago, apud Deum ago. Ergò sine causa dictum est, Quæ solveritis in terrâ, soluta erunt in Cælo?* Ergò sine causâ claves sunt Ecclesiæ DEI datæ? Frustramus Evangelium DEI, frustramus verba Christi. Post ubi hanc potestatem ex Patribus etiam hæc loca explicanti bus probare conatus est, sequentia augustissimi Doctoris verba exhibuit, locum Apocal. Johannæ, Vidi Sedes, & sedentes super eas, & Judicium est datum, ita enarrantis: *Non hoc putandum est de ultimo dici Judicio; sed sedes Præpositorum, & ipsi Præpositi sunt intelligendi, per quos Ecclesiæ nunc gubernatur. Judicium autem datum nullum melius videtur accipiendum, quam id, quod dictum est, Quæ ligaveritis in terrâ, ligata erunt in Cælo. Undè Apostolus, Quid mihi est, inquit, de his judicare, qui foris sunt? Nonne de his, qui intus sunt, vos judicatis?*

Homil. 49
ex lib. 50.
Homil.

lib. 20. de
Civ. DEI,
cap. 19.

Ggg

judicatis?

judicatis? Addit rationes pro hæc Judiciaria Sacerdotum potestate Bellarminus, easque Augustini autoritate nititur firmare, e quarum serie hæc est prima: *Si judices non essent Sacerdotes, nec peccata verè remitterent, sed solum annuntiarent, verè remissa esse, nemo periret ex eo solum, quod Sacerdotem habere non posset reconciliantem; qui enim credit, ex adversariorum Sententiâ jam habet remissionem, etiamsi nemo sit, qui verbis id protestetur.* At apertè scribit Augustinus, aliquos reconciliari cupientes, & proinde credentes in Christum, in æternum perire, quod ante moriantur, quam à Sacerdote potuerint absolvi:

Epist. 180.
ad Honor.

Annon cogitamus, inquit, cum ad istorum periculorum extrema pervenitur, nec est ulla fugiendi potestas, quantum in Ecclesiâ fieri solet ab utroque sexu, atq; ab omni ætate concursus, aliis Baptismum flagitantibus, aliis reconciliationem, aliis etiam Penitentie ipsius actionem, omnibus consolationem & Sacramentorum consecutionem & erogationem; ubi, si desint Ministri, quantum eos sequatur exitium, qui de isto Seculo vel non regenerati exeunt, vel ligati? Quantum est etiam luctus fidelium suorum, qui eos secum in Vita æternæ requie non habebunt. Succedit ratio Bellarmini pro judiciariâ Sacerdotum potestate secunda: *Si non aliter peccata remitteret sacerdos, quam Divinas promissiones annuntiando, certè non nisi frustra ac ridicule absolverentur surdi & ii, qui ob vim morbi sensibus sunt destituti. At in Ecclesiâ veteri non solum surdi, sed ii etiam, qui ob vim morbi extra se erant positi, aliquando reconciliabantur, ut patet ex Augustino, citato primi de Conjugiis adulterinis libri capite ultimo.* Interfiguras utriusque Testamenti, quibus judiciariam hanc Sacerdotum potestatem confirmare conatur Bellarminus, provocat etiam, ad Historiam Lazari à Christo per insigne miraculum è Sepulchro suscitari, scribens: *Quod Dominus è Sepulchro prodire jussit Lazarum, & ab Apostolis solvi voluit funeralia illa vincula, quibus erat ligatus, Patres dicunt significari, peccatores Divinâ voce excitatos prodire foras per Confessionem, & ministerio sacerdotum liberari à peccatorum vinculis per absolutionem, diversis quinq; laudatis ex Augustino locis.* Quia autem Calvinus recensente Bellarmino mentiri eos dixit, qui scribunt, *Christum imperâsse discipulis, ut Lazarum dissolverent;* miratur ejus impudentiam Bellarminus, quod tam audacter Augustinum mendacii arguere non vereatur, scribentem, illa verba, *Solvite illum & finite abire,* à Christo ad Discipulos fuisse dicta. *Addit, nullo Calvinum argumento convincere Augustinum posse, siquidem in Evangelio tantum legatur, Dixit eis, solvite illum, &c. neque præcedat aliquid, undè possit colligi certò, illud pronomen, eis, non referri ad Discipulos; videtur enim illud, eiste, ferri ad eos, quibus paulò ante dictum est, tollite lapidem, iisdem enim dixit, tollite lapidem, & solvite eum. Porro, tollite lapidem, dixit circumstantibus, non exprimitur hos aut illos; sic enim legimus, JESUS ait, tollite lapidem, certè est credibile, Discipulos aut solos, aut cum primis obedivisse. Quare licet ex Evangelio non possit certò colligi, qui fuerint, qui solverunt Lazarum; magna tamen est conjectura, a postolos fuisse. Post aliâ qua subjungit, antecedentia ex parte emolliens: Alioquin ad rem nostram nihil referret, utrum Apostoli, an alii quidam Lazarum solverint. Ut enim hæc Lazari solutio sit figura absolutionis Sacerdotalis, satis est, si ii, qui Lazarum solverunt, in eâ re Christi fuerint ministri, & Christo jubente id fecerunt. Hoc enim contendimus, eos duntaxat potestatem habere remittendi peccata, quibus id mandavit Christus; quem admodum ii soli Lazarum de monumento prodeuntem solverunt, quibus dixerat Christus, solvite eum. Quare Augustinus alibi non nominat Discipulos, sed generatim ministros, cum de illis agit, quibus dixit Christus, solvite eum. Insuper ex aliis N.T. locis, quibus eandem confirmari putat Sententiam, pro judiciaria nimirum Sacerdotis potestate, illud etiam Jacobi oraculum commendat Bellarminus, quo graviter quosvis Christianos legitur cohortatus: *Confitemini alterutrum peccata vestra.* Et quia diltimulare non potuit, Philippum Melanthonem in Augustinæ Confessionis Apologia objicere illam particulam, *alterutrum*, utpotè quæ videtur cogere, ut dicatur, *Apostolum non loqui de Confessione Sacramentali, quæ soli fiat Sacerdoti, sed de Confessione offensionis, quæ Fratris fiat offensâ ad obtinendam ab eo pacem & veniam;* facile tamen solvi hanc objectionem putavit, quia præter alios Augustinus hunc locum de Confessione, quæ Sacerdoti fiat, simpliciter accepisse videatur, & expositore Beda, ut & Hugone de S. Victore voces illæ *alterutrum & invicem* accipiendæ sint, prout exigit consequentia verborum Scripturæ, ita ut, *Confitemini alterutrum*, nihil aliud sit, nisi, *Confitemini homines hominibus*, id est, *qui absolutione indigetis, confitemini illis, qui potestatem habent absolventi.* Inleqq. prolixam ex Patribus deductionem ad probandam hanc Sacerdotum potestatem judiciariam instituit Bellarminus, ex integris, ut gloriatur, duodecim Seculis suam dem-*

Joh. 11.

Quod Dominus è Sepulchro prodire jussit Lazarum, & ab Apostolis solvi voluit funeralia illa vincula, quibus erat ligatus, Patres dicunt significari, peccatores Divinâ voce excitatos prodire foras per Confessionem, & ministerio sacerdotum liberari à peccatorum vinculis per absolutionem, diversis quinq; laudatis ex Augustino locis. Quia autem Calvinus recensente Bellarmino mentiri eos dixit, qui scribunt, *Christum imperâsse discipulis, ut Lazarum dissolverent;* miratur ejus impudentiam Bellarminus, quod tam audacter Augustinum mendacii arguere non vereatur, scribentem, illa verba, *Solvite illum & finite abire,* à Christo ad Discipulos fuisse dicta. *Addit, nullo Calvinum argumento convincere Augustinum posse, siquidem in Evangelio tantum legatur, Dixit eis, solvite illum, &c. neque præcedat aliquid, undè possit colligi certò, illud pronomen, eis, non referri ad Discipulos; videtur enim illud, eiste, ferri ad eos, quibus paulò ante dictum est, tollite lapidem, iisdem enim dixit, tollite lapidem, & solvite eum. Porro, tollite lapidem, dixit circumstantibus, non exprimitur hos aut illos; sic enim legimus, JESUS ait, tollite lapidem, certè est credibile, Discipulos aut solos, aut cum primis obedivisse. Quare licet ex Evangelio non possit certò colligi, qui fuerint, qui solverunt Lazarum; magna tamen est conjectura, a postolos fuisse. Post aliâ qua subjungit, antecedentia ex parte emolliens: Alioquin ad rem nostram nihil referret, utrum Apostoli, an alii quidam Lazarum solverint. Ut enim hæc Lazari solutio sit figura absolutionis Sacerdotalis, satis est, si ii, qui Lazarum solverunt, in eâ re Christi fuerint ministri, & Christo jubente id fecerunt. Hoc enim contendimus, eos duntaxat potestatem habere remittendi peccata, quibus id mandavit Christus; quem admodum ii soli Lazarum de monumento prodeuntem solverunt, quibus dixerat Christus, solvite eum. Quare Augustinus alibi non nominat Discipulos, sed generatim ministros, cum de illis agit, quibus dixit Christus, solvite eum. Insuper ex aliis N.T. locis, quibus eandem confirmari putat Sententiam, pro judiciaria nimirum Sacerdotis potestate, illud etiam Jacobi oraculum commendat Bellarminus, quo graviter quosvis Christianos legitur cohortatus: *Confitemini alterutrum peccata vestra.* Et quia diltimulare non potuit, Philippum Melanthonem in Augustinæ Confessionis Apologia objicere illam particulam, *alterutrum*, utpotè quæ videtur cogere, ut dicatur, *Apostolum non loqui de Confessione Sacramentali, quæ soli fiat Sacerdoti, sed de Confessione offensionis, quæ Fratris fiat offensâ ad obtinendam ab eo pacem & veniam;* facile tamen solvi hanc objectionem putavit, quia præter alios Augustinus hunc locum de Confessione, quæ Sacerdoti fiat, simpliciter accepisse videatur, & expositore Beda, ut & Hugone de S. Victore voces illæ *alterutrum & invicem* accipiendæ sint, prout exigit consequentia verborum Scripturæ, ita ut, *Confitemini alterutrum*, nihil aliud sit, nisi, *Confitemini homines hominibus*, id est, *qui absolutione indigetis, confitemini illis, qui potestatem habent absolventi.* Inleqq. prolixam ex Patribus deductionem ad probandam hanc Sacerdotum potestatem judiciariam instituit Bellarminus, ex integris, ut gloriatur, duodecim Seculis suam dem-*

Serm. 8. &
44. de
verb. A-
post.

Quod Dominus è Sepulchro prodire jussit Lazarum, & ab Apostolis solvi voluit funeralia illa vincula, quibus erat ligatus, Patres dicunt significari, peccatores Divinâ voce excitatos prodire foras per Confessionem, & ministerio sacerdotum liberari à peccatorum vinculis per absolutionem, diversis quinq; laudatis ex Augustino locis. Quia autem Calvinus recensente Bellarmino mentiri eos dixit, qui scribunt, *Christum imperâsse discipulis, ut Lazarum dissolverent;* miratur ejus impudentiam Bellarminus, quod tam audacter Augustinum mendacii arguere non vereatur, scribentem, illa verba, *Solvite illum & finite abire,* à Christo ad Discipulos fuisse dicta. *Addit, nullo Calvinum argumento convincere Augustinum posse, siquidem in Evangelio tantum legatur, Dixit eis, solvite illum, &c. neque præcedat aliquid, undè possit colligi certò, illud pronomen, eis, non referri ad Discipulos; videtur enim illud, eiste, ferri ad eos, quibus paulò ante dictum est, tollite lapidem, iisdem enim dixit, tollite lapidem, & solvite eum. Porro, tollite lapidem, dixit circumstantibus, non exprimitur hos aut illos; sic enim legimus, JESUS ait, tollite lapidem, certè est credibile, Discipulos aut solos, aut cum primis obedivisse. Quare licet ex Evangelio non possit certò colligi, qui fuerint, qui solverunt Lazarum; magna tamen est conjectura, a postolos fuisse. Post aliâ qua subjungit, antecedentia ex parte emolliens: Alioquin ad rem nostram nihil referret, utrum Apostoli, an alii quidam Lazarum solverint. Ut enim hæc Lazari solutio sit figura absolutionis Sacerdotalis, satis est, si ii, qui Lazarum solverunt, in eâ re Christi fuerint ministri, & Christo jubente id fecerunt. Hoc enim contendimus, eos duntaxat potestatem habere remittendi peccata, quibus id mandavit Christus; quem admodum ii soli Lazarum de monumento prodeuntem solverunt, quibus dixerat Christus, solvite eum. Quare Augustinus alibi non nominat Discipulos, sed generatim ministros, cum de illis agit, quibus dixit Christus, solvite eum. Insuper ex aliis N.T. locis, quibus eandem confirmari putat Sententiam, pro judiciaria nimirum Sacerdotis potestate, illud etiam Jacobi oraculum commendat Bellarminus, quo graviter quosvis Christianos legitur cohortatus: *Confitemini alterutrum peccata vestra.* Et quia diltimulare non potuit, Philippum Melanthonem in Augustinæ Confessionis Apologia objicere illam particulam, *alterutrum*, utpotè quæ videtur cogere, ut dicatur, *Apostolum non loqui de Confessione Sacramentali, quæ soli fiat Sacerdoti, sed de Confessione offensionis, quæ Fratris fiat offensâ ad obtinendam ab eo pacem & veniam;* facile tamen solvi hanc objectionem putavit, quia præter alios Augustinus hunc locum de Confessione, quæ Sacerdoti fiat, simpliciter accepisse videatur, & expositore Beda, ut & Hugone de S. Victore voces illæ *alterutrum & invicem* accipiendæ sint, prout exigit consequentia verborum Scripturæ, ita ut, *Confitemini alterutrum*, nihil aliud sit, nisi, *Confitemini homines hominibus*, id est, *qui absolutione indigetis, confitemini illis, qui potestatem habent absolventi.* Inleqq. prolixam ex Patribus deductionem ad probandam hanc Sacerdotum potestatem judiciariam instituit Bellarminus, ex integris, ut gloriatur, duodecim Seculis suam dem-*

Traçt. 49.
in Joh.

Quod Dominus è Sepulchro prodire jussit Lazarum, & ab Apostolis solvi voluit funeralia illa vincula, quibus erat ligatus, Patres dicunt significari, peccatores Divinâ voce excitatos prodire foras per Confessionem, & ministerio sacerdotum liberari à peccatorum vinculis per absolutionem, diversis quinq; laudatis ex Augustino locis. Quia autem Calvinus recensente Bellarmino mentiri eos dixit, qui scribunt, *Christum imperâsse discipulis, ut Lazarum dissolverent;* miratur ejus impudentiam Bellarminus, quod tam audacter Augustinum mendacii arguere non vereatur, scribentem, illa verba, *Solvite illum & finite abire,* à Christo ad Discipulos fuisse dicta. *Addit, nullo Calvinum argumento convincere Augustinum posse, siquidem in Evangelio tantum legatur, Dixit eis, solvite illum, &c. neque præcedat aliquid, undè possit colligi certò, illud pronomen, eis, non referri ad Discipulos; videtur enim illud, eiste, ferri ad eos, quibus paulò ante dictum est, tollite lapidem, iisdem enim dixit, tollite lapidem, & solvite eum. Porro, tollite lapidem, dixit circumstantibus, non exprimitur hos aut illos; sic enim legimus, JESUS ait, tollite lapidem, certè est credibile, Discipulos aut solos, aut cum primis obedivisse. Quare licet ex Evangelio non possit certò colligi, qui fuerint, qui solverunt Lazarum; magna tamen est conjectura, a postolos fuisse. Post aliâ qua subjungit, antecedentia ex parte emolliens: Alioquin ad rem nostram nihil referret, utrum Apostoli, an alii quidam Lazarum solverint. Ut enim hæc Lazari solutio sit figura absolutionis Sacerdotalis, satis est, si ii, qui Lazarum solverunt, in eâ re Christi fuerint ministri, & Christo jubente id fecerunt. Hoc enim contendimus, eos duntaxat potestatem habere remittendi peccata, quibus id mandavit Christus; quem admodum ii soli Lazarum de monumento prodeuntem solverunt, quibus dixerat Christus, solvite eum. Quare Augustinus alibi non nominat Discipulos, sed generatim ministros, cum de illis agit, quibus dixit Christus, solvite eum. Insuper ex aliis N.T. locis, quibus eandem confirmari putat Sententiam, pro judiciaria nimirum Sacerdotis potestate, illud etiam Jacobi oraculum commendat Bellarminus, quo graviter quosvis Christianos legitur cohortatus: *Confitemini alterutrum peccata vestra.* Et quia diltimulare non potuit, Philippum Melanthonem in Augustinæ Confessionis Apologia objicere illam particulam, *alterutrum*, utpotè quæ videtur cogere, ut dicatur, *Apostolum non loqui de Confessione Sacramentali, quæ soli fiat Sacerdoti, sed de Confessione offensionis, quæ Fratris fiat offensâ ad obtinendam ab eo pacem & veniam;* facile tamen solvi hanc objectionem putavit, quia præter alios Augustinus hunc locum de Confessione, quæ Sacerdoti fiat, simpliciter accepisse videatur, & expositore Beda, ut & Hugone de S. Victore voces illæ *alterutrum & invicem* accipiendæ sint, prout exigit consequentia verborum Scripturæ, ita ut, *Confitemini alterutrum*, nihil aliud sit, nisi, *Confitemini homines hominibus*, id est, *qui absolutione indigetis, confitemini illis, qui potestatem habent absolventi.* Inleqq. prolixam ex Patribus deductionem ad probandam hanc Sacerdotum potestatem judiciariam instituit Bellarminus, ex integris, ut gloriatur, duodecim Seculis suam dem-*

cap. V.

Quod Dominus è Sepulchro prodire jussit Lazarum, & ab Apostolis solvi voluit funeralia illa vincula, quibus erat ligatus, Patres dicunt significari, peccatores Divinâ voce excitatos prodire foras per Confessionem, & ministerio sacerdotum liberari à peccatorum vinculis per absolutionem, diversis quinq; laudatis ex Augustino locis. Quia autem Calvinus recensente Bellarmino mentiri eos dixit, qui scribunt, *Christum imperâsse discipulis, ut Lazarum dissolverent;* miratur ejus impudentiam Bellarminus, quod tam audacter Augustinum mendacii arguere non vereatur, scribentem, illa verba, *Solvite illum & finite abire,* à Christo ad Discipulos fuisse dicta. *Addit, nullo Calvinum argumento convincere Augustinum posse, siquidem in Evangelio tantum legatur, Dixit eis, solvite illum, &c. neque præcedat aliquid, undè possit colligi certò, illud pronomen, eis, non referri ad Discipulos; videtur enim illud, eiste, ferri ad eos, quibus paulò ante dictum est, tollite lapidem, iisdem enim dixit, tollite lapidem, & solvite eum. Porro, tollite lapidem, dixit circumstantibus, non exprimitur hos aut illos; sic enim legimus, JESUS ait, tollite lapidem, certè est credibile, Discipulos aut solos, aut cum primis obedivisse. Quare licet ex Evangelio non possit certò colligi, qui fuerint, qui solverunt Lazarum; magna tamen est conjectura, a postolos fuisse. Post aliâ qua subjungit, antecedentia ex parte emolliens: Alioquin ad rem nostram nihil referret, utrum Apostoli, an alii quidam Lazarum solverint. Ut enim hæc Lazari solutio sit figura absolutionis Sacerdotalis, satis est, si ii, qui Lazarum solverunt, in eâ re Christi fuerint ministri, & Christo jubente id fecerunt. Hoc enim contendimus, eos duntaxat potestatem habere remittendi peccata, quibus id mandavit Christus; quem admodum ii soli Lazarum de monumento prodeuntem solverunt, quibus dixerat Christus, solvite eum. Quare Augustinus alibi non nominat Discipulos, sed generatim ministros, cum de illis agit, quibus dixit Christus, solvite eum. Insuper ex aliis N.T. locis, quibus eandem confirmari putat Sententiam, pro judiciaria nimirum Sacerdotis potestate, illud etiam Jacobi oraculum commendat Bellarminus, quo graviter quosvis Christianos legitur cohortatus: *Confitemini alterutrum peccata vestra.* Et quia diltimulare non potuit, Philippum Melanthonem in Augustinæ Confessionis Apologia objicere illam particulam, *alterutrum*, utpotè quæ videtur cogere, ut dicatur, *Apostolum non loqui de Confessione Sacramentali, quæ soli fiat Sacerdoti, sed de Confessione offensionis, quæ Fratris fiat offensâ ad obtinendam ab eo pacem & veniam;* facile tamen solvi hanc objectionem putavit, quia præter alios Augustinus hunc locum de Confessione, quæ Sacerdoti fiat, simpliciter accepisse videatur, & expositore Beda, ut & Hugone de S. Victore voces illæ *alterutrum & invicem* accipiendæ sint, prout exigit consequentia verborum Scripturæ, ita ut, *Confitemini alterutrum*, nihil aliud sit, nisi, *Confitemini homines hominibus*, id est, *qui absolutione indigetis, confitemini illis, qui potestatem habent absolventi.* Inleqq. prolixam ex Patribus deductionem ad probandam hanc Sacerdotum potestatem judiciariam instituit Bellarminus, ex integris, ut gloriatur, duodecim Seculis suam dem-*

Homil. 12
ex lib. 90.
Homil.

Quod Dominus è Sepulchro prodire jussit Lazarum, & ab Apostolis solvi voluit funeralia illa vincula, quibus erat ligatus, Patres dicunt significari, peccatores Divinâ voce excitatos prodire foras per Confessionem, & ministerio sacerdotum liberari à peccatorum vinculis per absolutionem, diversis quinq; laudatis ex Augustino locis. Quia autem Calvinus recensente Bellarmino mentiri eos dixit, qui scribunt, *Christum imperâsse discipulis, ut Lazarum dissolverent;* miratur ejus impudentiam Bellarminus, quod tam audacter Augustinum mendacii arguere non vereatur, scribentem, illa verba, *Solvite illum & finite abire,* à Christo ad Discipulos fuisse dicta. *Addit, nullo Calvinum argumento convincere Augustinum posse, siquidem in Evangelio tantum legatur, Dixit eis, solvite illum, &c. neque præcedat aliquid, undè possit colligi certò, illud pronomen, eis, non referri ad Discipulos; videtur enim illud, eiste, ferri ad eos, quibus paulò ante dictum est, tollite lapidem, iisdem enim dixit, tollite lapidem, & solvite eum. Porro, tollite lapidem, dixit circumstantibus, non exprimitur hos aut illos; sic enim legimus, JESUS ait, tollite lapidem, certè est credibile, Discipulos aut solos, aut cum primis obedivisse. Quare licet ex Evangelio non possit certò colligi, qui fuerint, qui solverunt Lazarum; magna tamen est conjectura, a postolos fuisse. Post aliâ qua subjungit, antecedentia ex parte emolliens: Alioquin ad rem nostram nihil referret, utrum Apostoli, an alii quidam Lazarum solverint. Ut enim hæc Lazari solutio sit figura absolutionis Sacerdotalis, satis est, si ii, qui Lazarum solverunt, in eâ re Christi fuerint ministri, & Christo jubente id fecerunt. Hoc enim contendimus, eos duntaxat potestatem habere remittendi peccata, quibus id mandavit Christus; quem admodum ii soli Lazarum de monumento prodeuntem solverunt, quibus dixerat Christus, solvite eum. Quare Augustinus alibi non nominat Discipulos, sed generatim ministros, cum de illis agit, quibus dixit Christus, solvite eum. Insuper ex aliis N.T. locis, quibus eandem confirmari putat Sententiam, pro judiciaria nimirum Sacerdotis potestate, illud etiam Jacobi oraculum commendat Bellarminus, quo graviter quosvis Christianos legitur cohortatus: *Confitemini alterutrum peccata vestra.* Et quia diltimulare non potuit, Philippum Melanthonem in Augustinæ Confessionis Apologia objicere illam particulam, *alterutrum*, utpotè quæ videtur cogere, ut dicatur, *Apostolum non loqui de Confessione Sacramentali, quæ soli fiat Sacerdoti, sed de Confessione offensionis, quæ Fratris fiat offensâ ad obtinendam ab eo pacem & veniam;* facile tamen solvi hanc objectionem putavit, quia præter alios Augustinus hunc locum de Confessione, quæ Sacerdoti fiat, simpliciter accepisse videatur, & expositore Beda, ut & Hugone de S. Victore voces illæ *alterutrum & invicem* accipiendæ sint, prout exigit consequentia verborum Scripturæ, ita ut, *Confitemini alterutrum*, nihil aliud sit, nisi, *Confitemini homines hominibus*, id est, *qui absolutione indigetis, confitemini illis, qui potestatem habent absolventi.* Inleqq. prolixam ex Patribus deductionem ad probandam hanc Sacerdotum potestatem judiciariam instituit Bellarminus, ex integris, ut gloriatur, duodecim Seculis suam dem-*

monstratur Sententiam, ex Augustino præsertim quinque adducens testimonia, huic Instituto inservitura, è quibus primum inde dicit delictum, undè S. Patrem proximè ad Jacobi oraculum laudavit testem, verbis seqq. *Deus noster, qui apius est & misericors, vult, ut ea confiteamur in hoc Seculo, ne pro illis confundamur postmodum in futuro.* Secundum ex eodem opere, alià tamen Homilià: *Non solum post Pœnitentiã ab istis vitiis se homo servare debet, sed & ante Pœnitentiã, dum sanus est; quia si ad ultimum vitæ steterit, nescit, si (fortè, an) ipsam accipere Pœnitentiã, ac DEO & Sacerdoti sua confiteri poterit peccata.* Tertium ita habet: *Tristis est, antequam confitearis; confessus exulta, jam sanaberis. Non confitentis Conscientia saniem collegerat, apostema tumuerat, cruciabat te, requiescere non sinebat; adhibet Medicus fomenta verborum, & aliquando secat, adhibet medicinale ferrum in correptione tribulationis. Tu agnosce manum Medici, confitere; exeat in confessione & destitit omnis sanies. Jam exulta, jam latere, quod reliquum est, facile sanabitur.* Quartum occupat locum, quod Bellarminus monet, Augustinum interfuisse Synodo Carthaginensi tertiã, & Canonibus ejusdem cum cæteris subscripsisse Episcopis, & hinc Canonem illius trigésimum & primum sine dubio adprobasse, quem in antecedentibus, ubi Conciliorum Decreta pro Judiciariã hæc Sacerdotum in administratione Clavium potestate collegit Bellarminus, hoc verborum tenore laudavit: *Ut pœnitentibus secundum differentiam peccatorum Episcopi arbitrio pœnitentiã tempora decernantur.* Hunc Canonem dum in Concilii Africani canone decimo repetitum inveniri monet Bellarminus, addit, *Dubium esse non posse, quin omnia in Confessione detegi peccata oporteat, si juxta peccatorum differentias pœnitentiã tempora decernantur.* Quintum deniq; & ultimum delumit ex libro de *verâ & falsâ Pœnitentiã*, de quo notat Bellarminus, quod *etsi non videatur esse Augustini*, non posse tamen negari, quin sit alicujus antiqui probatiq; Scriptoris, cum ex eo & Gratianus & Lombardus multa in suos libros retulerint testimonia. In eo sequentia in rem suam extare monet Bellarminus: *Quem pœnitet, omnino pœniteat, & dolorem lacrymis ostendat, repræsentet vitam suam DEO per Sacerdotem, præveniat judicium DEI per confessionem; præcepit enim Dominus mundatis, ut ostenderet ora Sacerdotibus, docens, præsentia corporali confitenda peccata, non per nuntium, non per scriptum manifestanda.* Et infra: *Qui confiteri vult peccata, ut inveniat Gratiam, quarat Sacerdotem ligare & solvere scientem, ne cum negligens circa se extiterit, negligatur ab illo, qui eum misericorditer monet.* Et iterum: *Si peccatum est occultum, sufficiat referre in notitiam Sacerdotis.* Porro: *Consideret peccator qualitatem criminis in loco, in tempore, in perseverantiã, in varietate persone, & quali hoc fecerit tentatione, & in vitii ipsius multiplici executione.* Paulò post: *Omnis ista varietas est confitenda.* Post hæc adgreditur Bellarminus refellere solutiones Chemnitii ad loca Patrum, sed nimis generaliter, & pluribus prætermittis, quæ huc quam maximè videntur pertinere, præsertim quod Augustini attinet auctoritatem, cujus dum non semel Chemnitius in recensendis novem Confessionis Ecclesiasticæ generibus antehac usitatis facit mentionem, committendum non est, ut id silentio involvatur. Excerptamus igitur, quæ Instituto huic inserviunt, & videamus, an Bellarmini generalis responsio sufficere possit? Ita autem Examinator Anti-Tridentinus secundum genus describit: *Est confessio fraterna, quæ proximo fit, quando scilicet is, qui offendit proximum, pœnitentiã ductus fatetur se peccasse, & sibi petit ignosci.* De eâ Christus: *Si septies in die peccaverit in te frater, & conversus fuerit ad te, dicens, pœnitent me; dimitte illi.* Et Augustinus, quod Beda etiam allegat in Epistola ad Colossenses, illud Jacobi, *Confitemini invicem delicta vestra*, de hæc Confessione interpretatur. *De quarto genere hæc habet: Veteri Ecclesiã in multo & frequenti usu fuit publica Confessio, quam Exomologesin vocârunt. Illis enim, qui essent deprehensi in publicis criminibus, quæ Excommunicatione, sicut loquitur Augustinus, erant plectenda, publicè erat confitendum; hoc est, rei manifestorum criminum coràm Ecclesiã, quasi in publico accusabantur judicio. Ibi crimen erat agnoscendum apud Pastorem & Ecclesiã, & signis ostendendum externis, verè ipsos dolere, quod DEUM offendissent & Ecclesiã polluisent. Erat ibi usitata quædam recitatio criminum; tales enim non recipiebantur, nisi coram ministris & Ecclesiã essent professi, se delicta agnoscere, de iis dolere, petere veniam & promittere emendationem.* In descriptione sexti generis ita monet: *Cum ardor ille factus esset remissior, & non invenirentur, qui vel spontè per seipos delicta sua enormia quidem, non manifesta tamen & notoria coràm Ecclesiã confessione publicâ manifestare, vel consilio Sacerdotis ea in publico Ecclesiã conventu exponi vellent, imò in notoriis etiam criminibus propter confusionem publicæ Confessionis multi omnem potius Pœnitentiã spernebant;*

remissa igitur tandem & prorsus ferme abrogata fuit severitas publicæ Confessionis, & commutari cœpit in privatam, ita ut talia crimina privatim & secreto confiterentur, Sacerdoti, qui licet crimen illud in specie non proderet Ecclesiæ, injungebat tamen delinquenti publicam Pœnitentiam, ut ipso facto coram Ecclesiâ in genere confiteretur & declararet, se grave aliquid commisisse. Ita Augustinus inquit: Illi, quos videtis agere Pœnitentiam, scelera commiserunt, aut adulteria, aut alia immania facta, inde agunt Pœnitentiam. Tandem circa genus nonum & postremum hac observat Chemnitius: Illa, quæ hætenus ex Patribus, & in specie ex Augustino adnotavimus, ad ca- potissimum crimina spectant, propter quæ excommunicari aliquis merebatur, ut Augustinus inquit, sive palam ea essent, sive clam, sive tantum voluntatis proposito commissa. Non dissimulandum est tamen, extare multas præterea Sententias apud veteres, quibus populum exhortantur, ut alia etiam peccata Sacerdoti per Confessionem exponant. Ita Augustinus eleganter hoc describit: Si transgredimur in aliquo peccato post Baptismum, ordinavit Deus nobis Pœnitentiam propter fragilitatem nostram. Ideo debemus confessiones nostras veraciter confiteri, & fructus facere dignos, i. e. præterita ne iteremus, secundum jussionem Sacerdotis Deum timentis; qui Sacerdos, ut sapiens Medicus, sua primum sciat curare peccata, & aliena post detergere vulnera, & sanare, non publicare. Nos sequamur, perquiramus, & cum talibus consilium, salutis nostræ incamur. Nos sequamur, perquiramus, & cum talibus consilium, cerunt simpliciter Jure Divino necessariam ad peccatorum remissionem imperandam, Bellarminus cæteris omnibus, quæ ex Augustino collegit Chemnitius, non attentis, de ultimo tantum genere notat, in ejus descriptione duo proponi, unum negando, alterum adserendo, scribens: Negat enim Chemnitius, s. Patres, ET INTER EOS AUGUSTINUS, commendare Confessionem privatam omnium peccatorum, ut necessariam Jure Divino. Adserit autem, eos commendare privatam aliquorum peccatorum confessionem, tanquam utilem Disciplinam ad rudium instructionem, ad remedium contra peccata futura, ad consilium, ad consolationem, ad signum veræ Pœnitentiæ. Ex his duobus, addit Bellarminus, id, quod adserendo proponitur, libenter admittimus; habet enim Confessio Sacramentalis illas utilitates, & alias præterea non paucas. Sed quod adsumitur negando, id omnino falsum esse dicimus, & à Chemnitio non modo non esse probatum, sed ne probari quidem potuisse. Patres enim, quos hoc adducit loco, ET INTER EOS ETIAM AUGUSTINUS, nihil aliud docent, nisi, confitendum esse Sacerdoti peccata ad eum modum, quo morbi ab ægrotis aperiuntur Medico. Ex hac autem similitudine non sequitur, Confessionem non esse debere omnium peccatorum, aut non esse necessariam Jure Divino; sed contrarium potius sequitur. Nam & morbi debent omnes necessario aperiiri Medico, & Jure Divino tenemur, non minus Animæ, quam corporis Medicinam querere. Quare, ita porro Bellarminus, tametsi Patres, quos citat CHEMNITIUS, & inter eos iterum Augustinus, non disertis dicant verbis, Confessionem omnium peccatorum Jure Divino esse necessariam; neg. tamen disertis etiam verbis dicunt, eam non esse necessariam Jure Divino, quod quidem hoc loco sufficeret ad refellendam Chemnitii vanitatem. Tandem ubi conatus est Bellarminus aliquot argumentis confirmare, Confessionem esse Jure Divini, ac argumenta in contrarium, imprimis etiam Chemnitii solvere, alicujus meminit ex Augustino testimonii, à Brentio in Confessione Württembergicâ laudati, ad quod itidem respondere tentavit, ne confessioni, quam dicunt Sacramentalem, obesse ullâ ratione videatur. Verba Sancti Patris hæc sunt: Quid mihi est cum hominibus, ut meas audiant Confessiones, quasi omnes meos sanaturi sint languores? Curiosum genus ad cognoscendam vitam alicuiam, desidiosum ad suam corrigendam. Subjungit Bellarminus, Hoc nihil est aliud, nisi imponere simplicibus. Nemo enim illos legit libros, qui nesciat, Confessionem, de qua loquitur Augustinus, non esse Sacramentalem, sed peccatorum præteritorum ac per Baptismum jam remissorum, ad eum finem institutam, ut inde cognoscatur & laudetur Misericordia DEI.

Et hætenus pro Confessione peccatorum specificâ ex Augustino Bellarminus, cujus testimonia ante, quàm Examini debito subjiciantur, prolixius monere non est necessarium, in quo Controversiæ versetur Status, & quid Evangelici de peccatorum Confessione, partim DEO, partim Ecclesiæ & Ministris Ejus, partim proximo etiam offensionis ad DEI præscriptum faciendam statuunt, utpotè de quo non solum libri eorum Symbolici, sed & ipsa Praxis quotidiana, eaque non occulta, sed aperta satis testimonium sufficiens præbere possunt & debent. Id igitur solum restat ostendendum, à quorum partibus stet Augustinus, an Evangelicorum, an verò Romanensium, id quod ex sequenti tractatione fiet manifestum. Et ut ab eo fiat initium testimonio, quod Bellar-

Bellarminus ipse collocavit in acie, ne quid de autoritate illarum *quingenta Homiliarum*, vel in genere, vel in specie dicam, ex quibus id est desumptum; adponam illud solum pleniore Textu, ut mens Authoris eò clarius pateat. Ita autem ibi auditores legitur adlocutus: *Si non potuistis habere, vel nolulistis pudicitiam conjugalem seu continentiam, & deviasistis à proposito vel vinculo Conjugali, vel devotione Continentiæ, sit in vobis dolor & humilitas Pœnitentiæ. Apertius dico, nemo dicat, non intellexi. Qui post uxores vestras vos illicito concubitu maculastis, si præter uxores vestras cum aliquâ concubulistis, agite Pœnitentiam, qualis agitur in Ecclesiâ, ut pro vobis oret Ecclesiâ, Nemo sibi dicat, &c. Promittimus vobis, quod ille negat; nonne vos decipimus? Jobus dicit: Si erubui in populi conspectu mea confiteri peccata. Talis justus thesauri Divini obrizi tali camino probatus ista dicit, & resistit mihi filius pestilentiæ, & erubescit genu figere sub benedictione DEI, quod non erubuit Imperator; erubescit nec Senator, sed tantum curialis, superba cervix, mens tortuosa. Fortassis, imò quod non dubitatur, propterea Deus voluit, ut Theodosius Imperator publicam ageret in conspectu populi Pœnitentiam, maxime quia peccatum ejus celari non potuit; & erubescit Senator, quod non erubuit Imperator? Erubescit nec Senator, sed tantum Curialis, quod non erubuit Imperator; erubescit plebejus sive negotiator, quod non erubuit Imperator. Quæ ista est superbia? Nonne sufficeret Gebenna, etiam si nullum esset adulterium? Hujus testimonii partem primam, et si ordine inverfo, exhibet etiam Gratianus inter aliorum loca, quibus doceri dicit, sine oris confessione & satisfactione operis neminem à peccato mundari posse, si c. Agite, distinct. i. de Pœnit.*

Ante omnia autem, & in genere notari debet, agere Augustinum, vel quicumque sub Eius nomine hic latet, non de Confessione peccatorum privata, imò nullam planè expressam Confessionis qualiscunque, si Jobi verba excipiantur, fieri in his verbis mentionem, sed de Pœnitentiâ eorum publicâ, qui contra sextum Legis Decalogicæ præceptum adulterio se macularunt, non privato tantum Sacerdoti, sed coràm Ecclesiâ peccatum agnoscere tum temporis obligatorum. Agite pœnitentiam, qualis agitur in Ecclesiâ, inquit, ad exemplum Jobi provocans, qui in populi conspectu sua confiteri, id est, agnoscere ac testari ipso Pœnitentiæ actu non erubuit peccata; subjuncto etiam laudato nunquam satis exemplo Imperat. Theodosii, publicam in Ecclesiâ Mediolanensis facie, Ambrosio id urgente, tacientis pœnitentiam. Quid autem hæc ad confessionem peccatorum privatam & specificam, pro quâ hic Bellarminus militat, & cum eo plures alii? Quod autem illud Augustini attinet testimonium, quo Bellarm. ad demonstrandam potestatem Sacerdotum judiciariam usus est, de eo paucis notandum, explicasse in eo S. Patrem illud apocalypicos Johannaæ oraculum, quo post descriptionem ligationis Sathanicæ per integros mille Annos duraturæ, mentio facta est Sedium & sessionis super eas, & Judicii eam secuti, per id judicium intelligendo exercitium potestatis illius judiciariæ, quam Bellarminus hic adscribit Sacerdotibus, additâ allegatione verborum Christi de potestate clarium, & apostoli de judicio circa eos, qui foris sint, ferendo. De utrisque, & Christi & Apostoli verbis videri debet, an ea Augustinus ritè ad propositum applicaverit, & quidem ex Sententia testium Bellarmini domesticorum?

Ad oraculum in specie Apocalypico Johannaum notissimus arcani Sensus investigator Ludovicus ab Alcasar, post repudiatas suorum, Riberæ & Viega explanationes, quorum ille de omnibus Beatorum animabus in Statu Visionis DEI ac participationis Regni Gloriae cum Christo jam constitutis; hic autem de tempore Judicii extremi, & hinc potestate judiciariâ, Sanctis, i. e. Apostolis, juxta Christi promissum, & apostolicis Viris concessa, & post generalem resurrectionem exercendâ, omnibus etiam Sanctis & Justis communicandâ intellexit; post Augustini etiam, & quos Eum sequi dicit, Primasi, Bedæ, Ruperi, aliorumque complurium laudatam interpretationem, sequentia notavit: Verum est tamen, Augustinum & Sectatores ejus non explicare, se de externâ Episcoporum auctoritate, & de publico Christianæ Religionis exercitio verba facere, quin imò videntur agere de eâ potestate, quam exercebant à primitivâ Ecclesiæ tempore. Sed Augustinus saltem & reliqui hunc locum referunt ad Episcoporum & Prælatorum auctoritatem. Si autem consequenter loquendum sit, constitutâ declaratione eâ, quam in Dæmonis obligatione sectamur, explicandus omnino est locus de publica Episcoporum & Romanorum præcipue Pontif. auctoritate seu majestate post publicam Christianæ Religionis professionem. Illa porro verba, *judicium illis est datum*, illam fortassis habent energiam, quasi dicatur, ipsi erant Judices, & potestati e Cælo habebant; verû denuò concessa illis fuit publica lux auctorit. exercitatio per magnitudinē & majestatem maxime congruentē. Itaque gubernatores in Sellis sedere ita est accipiendū, quasi res subsequens protinus ad Draconis alligationem. Cum verò hujusmodi religio non alia fuerit, quam

Contritione perfecta cum voto Sacramentum suscipiendi peccata ante Sacerdotis absolutionem remitti, illud sequentibus porro confirmantem: *Catholici Doctores communi consensu docere solent, Contritionem, si perfecta sit, & votum Baptismi aut Absolutionis habeat adiunctum, omnino reconciliare hominem Deo & peccata remittere etiam ante, quam re ipsa Sacramentum percipiatur.* Si Bellarminus tui suorumq; verborum non immemor & oblitus ad hæc suum revocasset animum, & argumentatione hac sua & autoritate Augustini super sedere potuisset, imò debuisset, ut potè qua utraq; contradictionum non parèe hæcenus occurrentium auxit numerum, ac se iterum sibi met ipsi stitit adversarium omnino irreconciliabilem. Sed & nullo planè modo probavit inde, quod probare habuit in animo. Nullam certe, ne minimam judiciariæ potestatis mentionem facit in his verbis Augustinus, nec quam ex iis necit argumentationem Bellarmini, legitime potest ex iis deducere, ut sequatur, Sacerdotes in administratione & usu claviû Ecclesiæ ejusq; Ministris commissarum esse iudices propriè dictos, ac præditos esse ea potestate judicaria, quæ communiter eis præter, imò etiam contra Scripturæ ductû adscribitur. Alia, quæ circa hoc August. testimonium merentur observari, partim in *Vindiciis Anti-Ortonianis*, partim supra in *Vindiciis hinc Augustinianis*, ad Quæstionem, an *Pœnitentia sit Sacramentum propriè dictum*, indicata fuerunt, hic non cum fastidio repetenda. Cadit hinc ratio Bellarmini pro judiciariâ potestate Sacerdotum, quam, præter id, quod Augustini Sententia ad ejus demonstrationem impertinens est & hypothesebus Bellarmini contraria, Bellarminus etiam ita inconsequenter formavit, ut non videam quid inde possit concludi. Ratio nimirum rationis & causæ causæ requiritur, ut manifestum fiat, sequi, eos, qui peccata verè remittunt, esse iudices propriè dictos. Quin & neq; contraria sunt, *peccatorum remissionem annuntiare, & verè peccata remittere*, cum utrumque ab uno eodemq; fieri possit & soleat tempore; quem admodum unus idemque minister vinculis corporalibus legato liberationem è captivitate significare & simul à vinculis eum liberare potest, nullâ tamen potestate judiciariâ præditus, sed ministeriali tantum, & quidquid agit, non suo, sed alterius nomine agens. Quæ in *secundâ* ratione ex Augustino adducit Bellarminus, ad rem quoq; præsentem non sufficit. Argumentatur Bellarminus ex consuetudine, quæ Augustini tempore in Ecclesiâ viguit, de quâ memorat Sanctus Pater, *quod ipsos, qui viventium conjugis copulati adulterina retinent consortia, & corpore salvi in his permanentes non admittantur ad Baptismum, tamen si desperati & intra se pœnitentes jacuerint, nec pro se possint respondere, baptizandos putet, ut etiam hoc peccatum cum cæteris lavacro regenerationis ablueatur*, addens pro ratione: *Quis enim novit, utrum fortassis adulterina carnis illecebras usque ad Baptismum statuerint detinere?* Subjungit porro: *Si autem ab illâ desperatione recreati vivere potuerint, aut facient, quod statuerant, aut edocti obtemperabunt, aut de contentoribus fiet, quod fieri etiam de talibus debet baptizatis.* Quæ autem *Baptismatis, eadem reconciliatio est causa, si fortè pœnitentem finiendæ vitæ periculum præoccupaverit; nec ipsos enim ex hac vitâ sine arrhâ sua Pacis exire debet velle Mater Ecclesiâ.* Atqui nihil in his Augustini verbis de potestate judiciariâ Sacerdotum, in actu officii circa usum clavis præsertim solventis ordinario occupatorum legitur, id solum exhibentibus, quid Augustini tempore in usu fuerit circa eos, qui ob enormia, quæ perpetrarant, crimina, in quorum numero adulterium non minimum fuit, publicani in facie publicâ Ecclesiæ pœnitentiam agere, adque tempus præscriptum à communionem Eucharisticâ abstinere debuerunt, ante finem impostæ iis Disciplinæ, & ante impetratam remissionem peccatorum, inque fidelium numero receptionem, vitæ periculum incurrerunt, morbo præoccupati, *intra se quidem pœnitentes*, non ita tamen, ut non externis etiam signis id aliquatenus manifestaverint, quamvis *pro se verbis respondere* impotes. Quid autem hæc iterum ad ordinariam clavis, de qua præprimis hic agitur, solventis administrationem & judiciariam in ejus usu potestatem. Frustrâ hinc ritum movet Bellarminus, animal, ut in Scholis Logicorum juvenis adhuc forte circa descriptionem proprii in quarto, ut ajunt, modo audit, risibile, dum per consequentiam risu dignam colligit. *Si non aliter peccata remitteret Sacerdos, quam Divinas promissiones annuntians, non nisi frustra ac ridiculè absolventur surdi & ii, qui ob vim morbi sensibus sunt destituti*, provocans ad Ecclesiæ veteris morem ex Augustini autoritate, qui tamen, ut ex verbis Ejus constat, neque de surdis agit, de quibus quid in hoc negotio statuendum censeant Evangelici, alibi indicatur; neq; etiam de iis, qui ob vim morbi sensibus sunt destituti, sed quod longe aliud est, qui desperati jacuerint, inter se tamen pœnitentes, quod nemini certe cognitum esset, nisi externis quibusdam signis quacunq; etiam ratione id docuerint, ut dixi, etsi lingua fieri non possit.

cōf. Egid.
Cōting. de
Sacram.
Tom. II.
Disp. V.
num. 29.

Vid. D.
Balduin.
de Caf.
Conf.
P. 456.
seqq.

fit, cujus rei exempla pluries occurrunt, ut iis notum est, qui ex officii munere circa ægros & moribundos tantum non quotidie occupantur.

Joh. 11.

A rationibus ad *figuræ* ordo à Bellarmino observatus nos jam vocat, æque numero eorum ad quintam, quæ *historiam Lazari à Christo resuscitati* exhibet, ubi prætermissa Bellarmini in *Calvinum*, propter id, quod scripsit, *mentiri eos, qui dicunt, Christum discipulis imperasse, ut Lazarum dissolverent*, utpote quem *Dalleus* autoritate *Maldonati* defendit, agnoscens, *dubium non esse Christum mandasse Judæis, qui aderant, ut suis ipsi manibus quodammodo tangerent miraculum, & simul monentis, esse eam omnium bonorum Authorum sententiam, Augustino, Gregorio & Bedâ exceptis, addito hoc notatu non indigno, super arenam fabricare, qui super hunc locum fabricent Confessionem, quam dicunt Sacramentalem; id quod Cornelius à Lapide etiam ingenue fatetur scribens, Judæis Christum hoc jussisse, ut ipsi Lazarum contræctantes, miraculum à se factum, ejusque suscitacionem manibus quasi tangerent & palparent, Chryloto, Theophylacto, Euthymio citatis, Augustini de peccati vinculorum solutione ad *Symbolicam* referens Interpretationem, contentientibus Toletio, Iansenio Gandavensi, Conzenio & aliis; prætermissa, inquam, Bellarmini contra *Calvinum* in *vectiva*, id solum noto, ipsi quoque Bellarmino vim veritatis expressisse, non præcipuum in ejusmodi *figuræ* fundamentum ad confirmandum Dogmata collocari debere, nisi in ipsa explicentur Scripturæ, vel ex communi Patrum consensu, aut aliqua Ecclesiæ certa definitione constet, quorsum pertineant; qui tamen addidit, negari nullo debere modo, qui probabile argumentum inde sumi possit, quando magni, quos laudat, viri illas exponunt Allegorias. Sed & illud porro observari debet, Bellarminum, qui tam graviter contra *Calvinum* scripsit, mendacii eos arguentem, qui statuunt, *discipulis Christum imperasse, ut Lazarum dissolverent, & prolixè satis ostendere conatus est, magnam esse conjecturam, Apostolos Lazarum solvissè, etsi non possit certè colligi ex Evangelio, & credibile esse, Domino absolute quid circumstantibus præcipiente, Discipulos aut solos, aut cum primò obedivissè; postmodum re attentius consideratâ & animo à motibus liberiore, ultro concessissè, ad rem ipsam nihil referre, utrum Apostoli, an alii quidam solverint Lazarum, cum satis esse possit, eos, qui Lazarum solverunt, in ea re Christi ministros fuisse, & Christo jubente id fecissè, & hinc eos tantum habere potestatem remittendi peccata, quibus id Christus mandavit. At quis hoc unquam inter Evangelicos vocavit in dubium? Si hoc unum intendit probare Bellarminus, tantâ non opus fuit prolixitate. Verum non sequitur, id quod Bellarminus intendit, eos, qui à Christo habent potestatem remittendi peccata, esse judices propriè dictos, nisi aliquam potestatem judicariam adscribere velimus iis etiam, quibus in mandatis dedit Christus, ut Lazarum jam è Sepulchro resuscitatum & à mortis ligamine solutum à vinculis etiam lintearibus liberarent, non nisi ministerio functis, quod absurdissimum. Et si *Augustinum*, quæ consideratio huc pertinet propriè, de toto hoc negotio audiamus sententiam liberè dicentem, & iis quidem in locis, quæ Bellarminus ad suæ opinionis confirmationem laudavit, nihil omnino audierimus, quod Bellarmini causam juvare possit, cum ubique Sanctus Doctor de hæc Lazari à vinculis solutione ita agat, ut potius ad publicam, tum temporis, ut dixi, usitatam Confessionem, quam ad privatam respexissè videri possit, id quod manifestum erit, si cæ breviter percurramus, mentem augustissimi Patris accuratius inspecturi, eo nimirum ordine, qui Bellarmino ipsi placuit.**

Tract. 49.
in Joh.

Primus autem ita habet: *Quomodo Lazarus processit ligatis pedibus, miraris, & non miraris, quia surrexit quatrividuus? In utroque potentia Domini erat, non vires mortui. Processit, & adhuc ligatus est, adhuc involutus, tamen foras jam processit. Quid significat? Quando contemnis mortuus jaces, & si tanta, quanta dixi, contemnis, sepultus jaces; quando confiteris, procedis. Quid est enim procedere, nisi ab oculis velut excundo te manifestare? Sed ut confitearis, Deus facit, magna voce clamando, id est, magna Gratia vocando. Ideo cum processisset mortuus adhuc ligatus, confitens & adhuc reus, ut solverentur peccata ejus, ministris hoc dicit Dominus, Solvite illum, & finite abire. Quid est, solvite & finite abire? Quis solverit in terra, solvatur erunt & in Cælo. Non dicam de Augustini applicatione, quam ipse Cornelius à Lapide dixit *Symbolicam*, illud tantum moneo, non obscure Eum intendere digittum ad publicam in publicis Ecclesiæ scandalis confessionem & secutam impleto Pœnitentiæ termino abolitionem, à qua ad privatam argumentari hic quidem non convenit. Secundus exhibet sequentia: *Quid prodesset Lazaro quia processit de Monumento, nisi diceretur, Solvite eum, & finite abire? Ipse quidem voce de Sepulchro suscitavit, Ipse clamando vitam reddidit, Ipse molem terrenam terreno impositam Sepulchro vicit, & processit ille vincit. Non ergo pedibus propriis, sed virtute producentis sit in corde pœnitentis. Cum audis, homi-**

in Pf. 101.
Conc. II.

nem pœnitere suorum peccatorum, jam revixit; cum audis, hominem confitendo proferre conscientiam, jam de sepulchro est eductus, sed nondum solutus. Quando solvitur? à quibus solvitur? Quæ solveritis in terrâ, erunt & soluta in Cœlo. Merito per Ecclesiam solutio peccatorum dari potest, suscitari autem ipse mortuus non nisi clamante intus Domino potest; Deus enim hoc agit interius. Neque de his Augustini verbis meum interpono iudicium, sed id iterum obiter, quod præsentis interviti instituto, nimirum, quod eos adloquitur Augustinus, qui audiunt homines pœnitentes & peccata confitentes. At non Sacerdotes Eum hic adloqui, sed suos in universum auditores, quis non videt? Manifestum est inde, non de privata hic agi Confessione & absolutione, sed publicâ. Tertius jam sequitur: Mortuus est peccator, ille quam maxime, quem moles consuetudinis premit, quasi sepultus est Lazarus. Parum erat enim, quia mortuus, etiam sepultus. Quis eum resuscitabit, nisi qui lapide remoto clamavit, Lazare, prodi foras? Quid est autem foras prodire, nisi, quod occultum erat, foras prodire? Qui confitetur, foras prodit. Foras prodire non posset, nisi viveret; vivere non posset, nisi resuscitatus esset. Dicit aliquis, quid prodest Ecclesia, si jam Confessor voce Dominica resuscitatus prodit? quid prodest Ecclesia confitenti, cui Dominus ait: Quæ solveritis in terrâ, soluta erunt & in Cœlo? Ipsum attende Lazarum. Cum vinculis prodit, jam vivebat confitendo, sed nondum liber ambulabat vinculis irretitus. Quid ergo facit Ecclesia, cui dictum est, Quæ solveritis, soluta erunt; nisi, quod ait Dominus continuo ad discipulos, Solvite illum, & finite abire. Eandem proponit Explicationem vel potius applicationem Augustinus, quam in locis præcedentibus, ea tamen cum descriptione, ut & hic referri debeat ad publicam peccatorum confessionem, per phrasin, foras prodire, satis clarè indigitam, quæ non nisi contradictoriè ad privatam trahitur, eum sub fide silentii & sigillo, quod vocant, peccata confiteri & foras prodire sint duo diversissima, & contradictio, ut Logicorum filii loquuntur, in adjecto, atque hinc deducta collectio absurdissima. Quartus aliquantò prolixius rem hanc tractat, de tribus mortuis agens, quos Christus suscitavit, exque hæc occasione tres peccatorum gradus faciens, quos cum illis per circumstantiarum applicationem comparat, nobis hic tertium modò utrobique attendentibus, de quo ita Sanctus Pater: Qui faciendo, quod malum est, mala etiam consuetudine se implicant, ut ipsa consuetudo mali non sinat eos videre quia malum est, sunt defensores malorum, irascuntur, cum reprehenduntur. Tales consuetudine malignâ prestantur, ut sepulti sunt; ita sepulti, ut de Lazaro dictum est, jam putet. Moles illa Sepulchro imposita ipsa est vis dura consuetudinis, quæ premitur anima, nec resurgere, nec respirare permittitur. Et post aliqua: Lazarus processit de monumento vivus, & ambulare non poterat; & Dominus ad discipulos, Solvite eum & finite abire. Ille suscitavit mortuum, illi solverunt ligatum. Sequentia non addo, quibus hæc ulterius illustrantur. Illud autem exinde patet, Augustinum in comparatione peccatoris, in cœno peccatorum sepulti, eum Lazaro ob quatruiduanam ferè in Sepulchro moram faciente, non obscure ad ea inter visibilis Ecclesiæ membra respexisse scandala, quæ fidelibus ob factorem creare solent nauseam, non nisi publice curanda & per debitum sananda modum, tanquam vulnera in Ecclesiastico corpore intoleranda. Quintus super adhuc est, & is quam maxime dignus observatu locus: Est pœnitentia gravior atque luctuosior, in quâ propriè vocantur in Ecclesiâ pœnitentes, remoti etiam à Sacramento participandi Altaris, ne accipiendo indignè iudicium sibi manducent & bibant. Illa verò pœnitentia est luctuosa. Grave vulnus, adulterium fortè commissum est, fortè homicidium, fortè aliquid sacrilegium. Gravis res, grave vulnus, et hæc, mortiferum. Sed omnipotens Medicus, iam post suggestionem facti, & delectationem, & confessionem, & perperationem quasi mortuus putet quatruiduanus, scilicet Lazarus. Sed nec ipsum Dominus deseruit, sed clamavit, Lazare, veni foras. Cessit voci Misericordie moles Sepultura, cessit mors vitæ, cessit infernus superno. Elevatus est Lazarus, processit tumulo, & ligatus erat, sicuti homines in confessione peccati agentes Pœnitentiam à morte jam processerunt. Nam non confiterentur, nisi procederent. Ipsum confiteri, est ab occulto & tenebroso procedere. Sed quid Dominus suæ inquit Ecclesiæ? Quæ solveritis in terrâ, soluta erunt in Cœlo. Proinde Lazaro procedente, quia implevit Dominus suæ Misericordia bonum, perducere ad confessionem mortuorum latentem, putentem, jam cetera implet Ecclesiæ mysteria: Solvite illum, & finite abire. Sed hoc Pœnitentiæ genus nemo sibi proponat, ad hoc genus Pœnitentiæ nemo se præparet; tamen si fortè contrigerit nemo desperet. Si nullus ex antecedentibus, hic ultimus certe locus, ex quo ceteri illustrantur, satis testatur, quæ mens augustissimi Doctoris fuerit circa adplicationem Symbolicam hujus de Lazari suscitatione miraculi ad confessionem peccatorum, à que iis absolutionem, videlicet, ut sæpe hæcenus dictum, non ad privatam, sed publicam & solennem ac extraordina-

Serm. 8. de
Verb.
Dom.

Serm. 44.
ibid.

Homil. 27
in lib. 50.
Homil.

ordinariam, inque gravioribus Ecclesiæ scandalis usitatam. Ut adeò Bellarminus nota-
ita sincerè Lectorem in Figuræ hujus ad demonstrandam Sacerdotum in ordinario cla-
vium usu, qui ferè quotidianus est, potestatem judiciariam accommodatone ad Au-
gustini auctoritatem ablegaverit, fraudulentè pro more agens, quòd ipsa Sancti Patris
verba non exhibuerit, omninò exhibiturus, nisi exindè plus damni, quàm utilitatis spe-
rare, vel potius metuere debuisset.

Ad ea nunc progrediamur, quæ Bellarminus ex aliis N. T. locis ad probandam po-
testatem Sacerdotum judiciariam adduxit, è quorum serie præprimis oraculum Jacobi
huc pertinet, de quo præter ea, quæ *Gerhardus* noster in *Confessione Catholica* è Glossatore
Juris Canonici, *Scoto*, *Erasmio*, *Cajetano*, ad ejus illustrationem collegit, sequentia alio-
rum Interpretum observari merentur, ut quid de Augustini Sententiâ habendum sit, è
collatione eorum edè facilius patefiat. Et quidem *Jacobus Faber* Stapulensis hæc inter
alia notavit ad illud: *Fiebat olim* invicem mutua offensarum confessio & fraterna re-
conciliatio, Evangelicam sequendo doctrinam, mandante Domino, ut prius recon-
ciliemur fratri, quàm nos nostraque DEO præsentemus. O magna DEI miseratio! si,
dimittis fratri in fide Verbi, & in eâ fide petit, dimissum est illi; hoc enim opus Fidei,
& charitatis esse oportet. Et talis olim erat inter fideles confessio. Nunc autem re-
missâ Fide, aut prorsus in plurimis extinctâ, quàm Christus Jesus per suum Verbum &
suum Spiritum exluscitet, est alius confessionis peccatorum modus, quem etiam mis-
ericordiâ suâ acceptet: & parùm nunc fit, aut quod *Jacobus* hic monet, aut quod
Christus ipse præcipit. Et certum est, quod olim in antiquâ Lege confessio peccato-
rum DEO fiebat ad legis justificationem. Nova Lex addidit ad invicem & ad fratrem,
confiteri peccata. Undè fit, ut duplex in Sacris inveniatur Confessio, primâ DEO,
confiteamur corde, secundâ confiteamur peccata ad invicem, & offensum fratrem,
pariter & offendentem nobis reconciliemus, & in Signum reconciliationis oremus,
pro invicem. In locum secundæ modus ille confitentorum peccatorum, qui nunc
est, successit, qui exerceri solitus est, cum, ut verisimile est, homines plurimum à Fide,
lapsi, ad invicem offendentes & offensi, more prisco non haberent confessiones. Tres
statuit in his verbis modos Confessionis, tribus distinctis temporibus eos adsignans,
primum, quâ Confessio fiebat DEO, tempori Veteris Testamenti; secundum, quâ in-
ter proximum offendentem & offensum instituitur mutua reconciliatio, prioribus No-
vi Testamenti Seculis; tertium, quâ Sacerdoti specificè peccata recenserentur, poste-
rioribus. Perspicuum indè fit, quid de Oraculo Jacobi senserit, & de illo insuper tempo-
re, quo *Augustinus* in Ecclesiâ ore- & scripto-tenus docuit. Quamvis autem non signo-
rum, quid de hoc *Fabro Stapulensi* rigidiores in Papatu judicârint, nominatim Censores
Romani & Hispani in suis, qui prostant, *Indicibus expurgatoris*; non tamen defuerunt,
qui eum, dum adhuc vixit, in singulari pretio habuerunt, radios Evangelicæ Veritatis,
quos hinc indè in Scriptis emisit, maximi æstimantes. Et hinc præfens quoque testimo-
nium rejici non potest vel debet, quia post ipsum alii etiam non dissimilia multum de
hoc oraculo Jacobi scripserunt. Hinc *Balthasar Paes*, Lusitanus apertè: *Duplicem ex Sa-
cris literis Confessionem deducunt Theologi, & de utrâq. Apostolum loqui hoc in loco adserunt.*
*Primam adpellant consultiorem & reconciliatricem. Fit autem, vel quando peccata, imperfe-
ctiones, infirmitates & conscientiarum angustias & scrupulos fratribus nostris reteximus, ut
suis nos consiliis juvent, dirigant, & consolentur; vel quando mutuas offensiones libenter fa-
temur, ut invicem condonemus, atq. in Pacem & Concordiam redeamus. Huic Confessioni ad-
denda est ea, que minimè Sacramentalis est, fitque propter humilitatem & in extremo casu,
secularis, de qua Cajetanus & ante eum Augustinus, cujus hac de re verba post audie-
mus. Alia est Confessio Sacramentalis, de quâ simpliciter hunc præter alios intelligit locum
Augustinus, loco per Bellarminum citato. Quia autem Bellarminus ad consequentiam
verborum provocat, idè addit de suo & ex propria mente: *Ceterum videtur locus intel-
ligi simpliciter de oratione, ut exhortetur Apostolus hoc loco Christianos ad mutuas preces, quo-
rum adserit maximam esse vim & utilitatem, & sic explicat hunc locum Author Sermonem
ad fratres in Eremito, qui à quibusdam putatur esse Augustinus, inter Ejus operam etiam
exhibitus. Sufficere nobis hic potest, esse Theologos ex adversaria parte, qui de con-
fessione, quam vocant Reconciliatricem, id est, mutuâ, interque offensum & offenden-
tem reciproca hoc Apostoli oraculum intelligunt, ipsumque Augustinum verbis, ut dixi,
postmodum recitandis, agnoscere Confessionem, quam hic *Lusitanus* nominat *secunda-
rem*, in extremo necessitatis gradu non intermittendam, homini nimirum Laico, for-
diarii**

dinarii Sacerdotis non sit copia, faciendam; & si *consequentia verborum*, iterum ad Augustini mentem, in hoc Apostoli Oraculo sit attendenda, quod Bellarminus etiam requirit, hæc de Confessione verba explicari debere de *mutua & reconciliatrice*. Utut autem hic Commentator cum aliis, & in specie cum Bellarmino, propriam Augustini Sententiam circa hoc Jacobi Oraculum referat ad Confessionem communi nomine dictam *sacramentalem*, aliter tamen sensit *Esthins*, omnino super hæc re audiendus, ita scribens: *Tres sunt Apostolici hujus Præcepti expositiones, omnes aliquo modo probabiles. Quidam intelligunt de eâ peccatorum confessione, quâ culpam agnoscunt & veniam petunt fideles ab eis, quos aliquâ adfecerunt injuriâ, uti faciendum præcipit Christus. Et quia multorum mutua sunt offensa & injuriæ, dicunt, Apostolum jubere, ut eas mutuo libenter & fateamur & condonemus. Alii malunt eam intelligi peccatorum confessionem, quâ peccata fratribus retentur petendi consilii vel auxilii causa. Consilii, ut quum Viri spirituales consuluntur de morbis peccatorum curandis atque in posterum evitandis, sicut intellexisse videtur Augustinus, loco per Bellarminum citato; Auxilii, quum fratrum intercessione veniam consequi cupimus à DEO, quam causam non obscure significavit Apostolus, dum subjunxit, Et orate pro invicem, ut salvemini. Porro non pauci Scriptores Catholici interpretantur hunc locum de confessione peccatorum Sacramentali, quæ scilicet apud eos fiat, qui in Ecclesia potestatem habent remittendi & retinendi peccata. Favent huic Expositioni Origenes, Chrysostomus, Beda, Hugo de S. Victore, Author libri meditationum sub nomine Bernardi, item Author operis de visitatione Infirmorum inter Opera Augustini. Et postquam plura contulit ad hujus tertiæ Expositionis stabilendam, ut ipse loquitur, *probabilitatem*, hæc notanter adjecit, *Sed quia prioribus etiam, secunda præsertim, sua non deest probabilitas, atq. eam alii per æquæ Catholici Scriptores tradiderunt, idcirco Lectori libera sit potestas è duabus, vel etiam ex tribus, eligendi quam voluerit.* Non pauca in his verbis habet *Esthins* notatu digna, interq. & præter alia id in primis, quod Augustinus ei aliter, quàm Bellarmino videatur eodem in loco hoc Oraculum Jacobi intellexisse, quod non planè nullum in hæc re habere debet respectum. Ut taceam, Eum de potestate remittendi & retinendi peccata agentem abstinere ab hoc prædicato, quo *judiciaria* dicitur, ac insuper liberam relinquere Lectori potestatem è tribus, quas recenset & probabiles judicat, Expositionibus eligendi, quam voluerit. *Lorinus*, qui in suis, quos in plures utriusque Testamenti libros scripsit singulari studio, ac non pari judicio Commentarios, nihil ex antecedentium Interpretum observationibus videri voluit prætermisisse, meminit quidem, *Salmeronem* confirmasse hanc de Confessione Sacramentali Sententiam auctoritate *Paschasii & Augustini*, sed addit, *neutrum aperte satis id exprimere;* Serarium quoque præter alios Patres citasse Augustinum, *at de Sacramentali Confessione solum Hugonem & Bernardum clare scripsisse, ad id quamvis Augustini provocans testimonium, quod Bellarminus ex eodem opere Homiliarum primo statim loco commendavit, & de cujus sensu in principio responsionis jam fuit dictum.* Subjungit autem in sequentibus: *Non respuo confessionem, nem auxili vel consilii causa, quâ quis vel æger corpore, vel etiam sanus manserit pio, perito ac fideli amico Conscientiam & peccata, horumque Origines & causas; aut illam, quâ quis agnoscat culpam, veniamq. poscat ab eo, quem offendit; aut quando in vitæ versatur discrimine, nec suppetit Sacerdos, humilitatis & meriti majoris gratiâ aliis se aperit, precibus eorum se commendans, quod commendat Author de vera & falsa Pœnitentiâ apud Augustinum.* Et post aliqua: *At optionem non facile dederim, ut facit Esthins hoc loco, ab eâ recedendi Sententia, quæ Sacramentalem hinc probat confessionem, cum sit ad eod. communis & recepta; quamvis etiam neminem adstringendum putem, ut evidenter (NB.) ac necessariò id inde colligi fateatur, ut rectè admonent nostri Vasquez & Suarez, volentes tamen, minimè contentendū esse hunc locum pro eadem Confessione Sacramentali. Colligi iterum ex his varia possunt, argumentationem Bellarmini ex hoc loco & Augustini auctoritate infringentia, Lectori judicare perito satis obvia.* Accedat nunc ex recentissimis Interpretibus, Lovaniensis non ita pridem Doctor, *Fromondus*, sequentem huic Oraculo adscribens paraphrasin: *Confitemini alterutrum, non Deo tantum, sed unus alteri, nempe homo homini, potestatem ad remittendum peccata à Christo habenti, si Confessio faciendâ sit Sacramentalis; aut etiam confitemini non habenti illam potestatem, si confessio ad mutuam reconciliationem, ad consilium, consolationem, vel Orationis adiutorium fiat, aut certe etiam in Pœnitentiæ aut offensi Numinis signum, quomodo olim ante Christi adventum & potestatem clavium hominibus datam confessio peccatorum fieri solebat. Confitemini alterutrum peccata vestra, gravia quidem**

Matth. V.

NB.

quidem Presbyteris, sicut in Lege maculas graviores lepræ Sacerdotibus oportebat ostendere, ut Beda docet; Le via autem, inquit, & quotidiana coequalibus confiteri possumus, non tamen quasi Laici aut Clerici nondum Sacerdotes possint absolvere à peccatis, cum potestate clavium careant, sed quia Orationibus suis, consolatione aut consilio penitentes juvare possunt. Hinc olim in necessitate, cum Sacerdos abesset, mos fuit, peccata etiam mortalia confiteri Laicis, ut patet ex Gratiano & Thoma. Nullam Augustini quidem facit mentionem Fromondus expressam, sed tamen ad ea provocavit Gratiani (addo, & Lombardi) verba, quæ alii etiam ex libro de vera & falsa Penitentia sub Augustini nomine commendarunt, de quibus statim agemus, ubi id adhuc tantum monuerimus, Franciscum Carriere, Minoritam, post omnes ferè alios agnoscere cum Balthasare Paes supra laudato, duplicem Confessionem ex Scriptura deducere Theologos, & de utraque hoc in loco loqui Apostolum adserere; addere usitatum apud Religiosos, quam vocant capitularem, cui Superior adungere solet communem vel singularem penitentiam ad imperfectionum correctionem; fateri etiam, vel aliquos, hic à Jacobo præcipi Confessionem non Sacramentalem, deficiente Sacerdote in articulo Mortis Laico faciendam, ac proinde tunc Laicum posse absolvere; contra quam Sententiam et si Minorita excipiat, quod, cum Laicus non habeat potestatem clavium, quæ ad Absolutionem requiritur, confessio autem fiat propter absolutionem, confessio non Sacramentalis nunquam fuerit præcepta, ad Augustini provocans testimonium, ex eodem libro de vera & falsa Penitentia desumptum, unde Bellarminus etiam aliqua desumpsit; nihil tamen id proficere, manifestum erit, ubi id accuratè inspexerimus, de quo cum Velosillus, Lucensis antehac Episcopus, Advertentiarum in præcipuos quosdam Ecclesiæ Doctores Theologico-scholasticarum sub initium hujus Seculi Editor, speciatim agat, lubet id exinde huc transcribere, ac videre, quid circa illud duxerit observandum. Sequentia autem Is ex Augustino verba exhibet, quæ & Gratianum & Lombardum quoque cum pluribus aliis laudare jam dixi: Qui confiteri vult peccata, ut inveniat gratiam, quærat Sacerdotem ligare & absolvere scientem, ne cum negligens circa se extiterit, negligatur ab illo, qui eum misericorditer monet, & petit, ne ambo cadant in foveam, quam stultus evitare noluit. Tanta itaque vis est Confessionis, ut si Sacerdos deest, confiteatur proximo. Sæpè enim contingit, quod penitens non potest confiteri coram Sacerdote, quem desideranti neque locus, neque tempus offert; etsi ille, cui confitetur, potestatem solvendi non habet, sit tamen dignus venià ex desiderio Sacerdotis, qui locio confitetur turpitudinem criminis. Ut objectioni ex hoc Augustini loco faciat satis, tres format Conclusiones, quarum tertia hæc est: Quondam in Ecclesiâ usus viguit confitendi Laicis in absentia Sacerdotis, ingruente saltem necessitate. Hoc constat ex loco Augustini citato. Valdè tamen probabile est, quod nunquam fuit in usu, Laicis confiteri peccata occultissima & gravissima, quæ alicujus essent infamiæ. Nam cum illis, nullum esset Sacramentum, neque absolutio à peccatis, nec collatio Gratiæ; & cum, credibile sit, talem Confessionem nunquam fuisse in præcepto, vix suaderi potest, quod homines sponte sua, & sine aliquo fructu sua panderent pudenda. Nam ratio Thomæ & Doctorum omnium, quæ ex similitudine Baptismi ducitur, nihil concludit; nam Baptismus est Sacramentum necessitatis simpliciter, potissimum infantibus, quibus ante usum rationis nulla patet via, nisi per ipsum. Et ideo concedimus, quod in extemâ necessitate potest quis à Laico baptizari; cum verò Sacramentum hoc non competat, nisi adultis, quibus Contritio sufficit, & si sint attriti, per Confessionem Laico factam fieri nequeant contriti; Ratio similitudinis non est efficax, ut Laicus in necessitate fiat perinde Minister penitentia; sicut Baptismi. Pergit in illa strandâ magis hæc Propositione sua Velosillus: Quod si quispiam objiciat verba Augustini à Gratiano etiam (addo iterum, & Lombardo) relata, licet Laicus, cui fit Confessio, potestatem absolvendi non habeat, penitens verò sit dignus venià, quia ex desiderio Sacerdotis locio confitetur; posset quis decipi, existimans, desiderium illud idem valere, ac si confiteretur Sacerdoti: Et Thomas ait, quod quamvis Laicus ille Sacramentum non potest perficere ut Sacerdos, quia non potest absolvere, tamen Sacerdotis defectum Summus supplet Sacerdos; caveat Lector, ut sic intelligat, quod Deus tunc eandem conferat gratiam, quam conferret per Sacramentum, ut quod, si talis tantum esset attritus, ejus attritio fieret Contritio, quia ubi non est Sacramentum, Gratia alia speranda non est, quàm quæ responderet actui detestationis; sed sensus est, quod si ille accedit contritus, DEUS suam acceptat voluntatem, quia habere non potest copiam Sacerdotis, Præterea, confitendi humilitas & erubescencia illi merita augebunt,

in Tom.
IV. Quest.
29. P. 47.

c. Quem
peniter.
distinçt. 1.
de Pœnit.

augebunt, & poterit ab illo consilium accipere & suis curandi morbis medelam; Laicus tamen ille pœnitentiam Sacerdotalem injungere non potest, nisi per modum consilii. Tandem post evolutionem (si non potius involutionem) aliquot dubiorum hic occurrentium pro Augustino, vel magis contra Eum respondet: *Quando dixit, tanta vis est Confessionis, ut si deest Sacerdos, consecratur proximo, Thomas eum exponit, dicens, nullum insinuare præceptum, sed solum commendationem Confessionis, quæ tanta sit, ut possit Laico fieri. Et licet in solutione ad primum Augustini mentem explicans dicat, quod, quando imminet necessitas, debet pœnitens in absentia Sacerdotis Laico confiteri, verbum debet non præceptum sonare, ut nonnulli ex Summis arbitratur, sed decentiam, quæ à tempore Augustini usque ad Thomæ tempora erat frequentius in usu.* En acumen, Lector, omni laude dignum! Episcopus certè hic non nisi suis innititur hypotheticis, petitque principium ferè infinitum, ea tanquam concessa præsupponens, quæ quàm maximè adhuc sunt controversa, & de quibus in utramque hæcenus disputatur partem. Huc pertinet, quod pro omni ex parte indubio habet, homini in casu necessitatis & in defectu Sacerdotis ordinarii peccata Laico confitenti nullam à peccatis abolutionem, nullamque omnino Gratiæ collationem per illius Laici ministerium conferri aut expectandam esse; quasi Deus hanc Gratiæ in Evangelio omnibus verè pœnitentibus promissæ collationem ita Sacerdotibus propriam esse voluerit, ut non etiam per Laicos eam in casu præterite necessitatis posset dispensare, imò etiam homo verè pœnitens omni hominum aliorum auxilio destitutus, Deo peccata confitens & ad Gratiam Eius merito Christi nixam confugiens, vi factarum Promissionum de impetrandâ, quin & impetratâ jam eorum remissione & cum Deo reconciliatione non possit esse certus & omnino indubius. Quod verò rationem, cujus ex Thomâ & omnibus aliis Doctoribus facit mentionem, quæ ex similitudine Baptismi ducitur, nihil concludere existimat *Velosillus*, apertè supra vindicato Augustini testimonio, quod *Belarminus* ad secundam rationem pro judiciariâ Sacerdotum potestate illustrandam ex primi de *Conjugiis adulterinis* capite ultimo adducit, est contrarium, utpotè in quo Sanctus Doctor expressè habet, eandem esse reconciliationis, nimirum cum Deo, quæ est Baptismi, causam.

Inter postulata etiam, quæ hic nullum planè locum habere possunt, referendum venit, quod dum cum aliis statuit, & Contritionem sufficere ad impetrandam remissionis peccatorum gratiam, & hominem attritum per Confessionem Sacerdoti factam fieri contritum, hæcque etiam ratione remissionem peccatorum impetrare; è contrario autem de attritione cum peccatorum confessione homini Laico factâ statuit, eâ hominem fieri non posse contritum, atque hinc nullam habere spem impetrandæ remissionis peccatorum; quod nihil est aliud, quàm docere Remissionis peccatorum gratiam omnibus verè pœnitentibus in Evangelio promissam non nisi à personâ Sacerdotis dependere, nihilque Deo hujus Gratiæ supremo Dispensatori adscribendum esse, nihil etiam super amplius esse, quod ad ipsa reconciliationis media Divinitus præscripta possit aut jure debeat referri. Omninoque perversissima est Glossa, quæ Thomæ verba satis clara, *Sacerdotis in terrâ defectum supplere Summum in Cælis Sacerdotem Christum*, negat esse intelligenda, quod Deus tunc eandem conferat Gratiam, quam conferret per Sacerdotem, statuens, non aliam sperari debere Gratiam, quàm quæ actui detestationis respondeat; dum nulla plane proportio inter actionem hominis pœnitentis & Dei peccata remittentis intercedat, hic non nisi Gratiæ locum habente, omni respectu meriti teposito. Neque etiam excusari potest, quod, dum idem Thomas ad mentem Augustini docuit, pœnitentem debere in absentia Sacerdotis, imminente nimirum necessitate, Laico confiteri, contra jus omne, in primis Grammaticum vel potius Etymologicum, verbum *debere* in decere, ac debitum in decentiam ausu temerario mutare conatus est Episcopus, potestatem habens ex officio clavium Ecclesiæ, nullam Grammaticæ vel Etymologiæ; & sicut in illo Munere obligatus ad præscriptum cœlestis clavigeri, ita in hujus usu ad propriam verborum significationem ex suo sensu vel dissensu non confundendam aut permutandam. Bene tamen est, quod *Lucensis* hic Præsul, inter advertentias vel potius inadvertentias non paucas, hinc inde etiam lucis Evangelicæ radios sparsit, & dum eripere nobis Augustinum voluit, Eum non uno Veritatis testimonio cinctum sistere coactus est. Eminent ante cætera Propositio ipsa, quæ non potuit diffiteri, quondam in Ecclesiâ usum viguisse confitendi Laico in absentia Sacerdotis, ingruente saltem necessitate. Si quondam, dicant Antiquarii Novatorum acculatores, cur

Hhh

non

Distinct.
17. Quæst.
3. Artic. 3.
ad prim.

non hodiè etiam? Id enim quod olim fuit non modò licitum, sed etiam efficax medium ad impetrandam remissionis peccatorum gratiam, cur hodiè sit illicitum & inefficax, nulla sufficiens dari potest causa. Et si nullum exindè habuissent fructum pœnitentes, credendum non est, Ecclesiam per suos Antistites hunc usum fuisse adprobatum aut concessuram, ut Sacerdotum munere fungerentur ii, quibus id mandatum non est. De cætero, si ab Augustini ætate usque ad tempora *Aquinatis* hæc Laicalis confessio frequens in usu fuit, abolitionem ejus oportet esse nimis recentem, & hinc nullo planè modo inter orthodoxæ Antiquitatis documenta referendam. Accedit, quod, si ex Augustinifimi Doctoris Sententiâ Confessionis peccatorum tanta est commendatio, ut Laico etiam fieri possit, hodierni hujus Confessionis Laicalis contemtores non parvam huic Elogio inferant injuriam, ritè eam fuisse abolitam statuentes, omnemque ei fructum detrahentes, quæ ad hominem hæctenus observâsse sufficiant, in posterum quoque suum habitura usum.

Ea nunc sequuntur ordine *Augustini* testimonia, quæ Bellarminus non tam ad probandam Sacerdotum potestatem judiciariam, quam ad demonstrandam confessionis omnium peccatorum, præprimis mortalium specificæ necessitatem adduxit, de quibus, quantum fieri potest, breviter, ut Lectori & hic fiat manifestum, nihil ea ad rhombum.

Homil. 12
ex lib. 50.
Homil.

Et *primum* quidem nihil omninò habet expressum de confessione peccatorum Deo faciendam reterri faciendâ, sed quæcunque habet, ad confessionem peccatorum Deo faciendam reterri possunt, imò etiam debent. Hinc in eodem Sanctus Pater, si modò is Pater est laudatus, sequentia addit: *Sana te Deus, confitere tantum vulnus tuum. laces sub manibus Medici, patienter implora auxilium. Forvet, urit, secat, æquanimitè tolera, tantum noli attendere, nisi ut saneris. Sanaaberis autem, si ostendas te Medico; non quia ille non videt, si tu te abscondas, sed ipsa confessio initium est sanitatis.* Indubium est omninò, sermonem hic esse de Medico non terrestri, sed cœlesti, de eo nimirum, qui ægroti morbum agnoscit ante, quàm ægrotus eum indicat. Nulla autem planè mentio fit specificæ peccatorum confessionis, Sacerdoti tanquam Judici faciendæ, id quod Bellarminus tamen sumit demonstrandum.

Homil. 41
ibid.

Secundum majori quidem probabilitate rem hanc agere videtur, sed in loco, undè est decerptum, accuratius perpendatur, aliud planè adparebit. Videlicet, loquitur ibi Doctor Augustus, si non alius sub ejus nomine, de iis iterum, qui publicam agerent tenebantur in Ecclesiæ conspectu pœnitentiam, suaque, quibus scandalum aliis præbuerunt, peccata non solùm Sacerdoti, sed per eum, imò & ore proprio cunctis in Ecclesiâ fidelibus confiteri; Patet hoc ex integro Sermonis contextu, in quo non semel publicæ hujus Pœnitentiæ mentio occurrit. Hinc multâ cum observatione ibi legitur: *Qui violavit Sacramentum BAPTISMI, malè & perditè vivendo, & idèo remotus est ab Altari, ne iudicium sibi manducet & bibat, mutet vitam, corrigat se, & reconcilietur, cum vivit, dum sanus est; expectet (tortè rectius expetat,) etiam tunc reconciliari, quando mori incipit. Experi sumus, multos expirasse, expectantes reconciliari.* Plura ibi in hanc rem extantia adduntur, & constabit de veritate responsi contra allegationem Bellarminianam.

in Psal. 66.
vel 67.

Tertium Bellarminus quidem insigniter suo inservire putavit Instituto, in quo, dum Augustinus Deum Medico comparavit, homini apostemate laboranti & multâ sanie inquinato, fomenta verborum & medicinale ferrum adplicanti, ut eum à sanie & apostemate liberet, hanc proposito commodam adscripsit glossam: *Certè omnis sanies omnia significat peccata, & sicut ex apostemate omnis sanies, quam diligentissimè exprimenda est, ita iudice Augustino omnia peccata in confessione sunt aperienda.* Sed & hoc testimonium ritè inspectum Bellarmini glossam, quatenus ad rem ipsam pertinet, retellit & omninò repudiat, Augustino & hic agente non de peccatorum confessione homini, sed DEO faciendâ, verbis proxime antecedentibus id sine omni exceptione exigentibus. Interpretatur nimirum Sanctus Doctor ea Regii Platis verba, quibus cunctas gentes, ad Ecclesiam & Salvificam DEI cognitionem, per Verbi prædicationem vocatas ad spiritualem ex hujus Beneficii gratâ consideratione exhortatus est lætitiâ dicens, *Lætentur & exultent gentes. Vnde? per ipsam confessionem. Quare? quia bonus est, cui confitentur. Ad hoc exigit confessionem, ut liberet humilem; ad hoc damnat non aconfitentem, ut puniat superbum.* Ergo tristis esto, antequàm confitearis &c. Vides, mi Lector, Augustinum hic loqui de confessione ei faciendâ, qui bonus est, adeoque non de confessione hominibus faciendâ, qui sunt mali, nullam sibi meti ipsis & à semetipsis bonitatem adscribere audentes. *Quartum* nunc sequitur testimonium, quod in specie Augustini solius autoritate non nititur, sed totius Synodi *Carthaginensis* ordine &

& numero post Nicænam tertiæ, cui Augustinus ipse interfuit, & conditis ibi Canonibus cum aliis pluribus Episcopis subscripsit. Sed neque illud quidquam pro privatâ habet confessione, agens, quod ipse tenor verborum ostendit, de publicâ iterum Pœnitentiâ, in quâ Episcopi nomine totius Ecclesiæ cum pœnitentibus *secundum differentiam peccatorum* egerunt, dum in privatâ quilibet Sacerdotes, & ut hodiè audiunt Confessarii sunt actores, rem non nisi in casibus quibusdam reservatis ad Episcopum deferentes. Ut adeò hic Canon causam Bellarmini pro confessione peccatorum specificâ, sicut hodiè in usu est, nihil juvet, utpotè quæ tum temporis tam rigorosè & tanquam aliquid necessarium ad impetrandam eorum remissionem, non requirebatur; ad quem è contrario modum illa Ecclesiæ antiquioris disciplina circa lapsorum pœnitentiam publicè agendam apud Romanenses omninò dispalluit, ut nulla ferè super amplius sint ejusdem documenta, utut nullibi non antiquarum Ecclesiæ consuetudinum observationem contra hæreticos, quos vocant, novatores soleant eripere. Quintum & ultimum exindè est desumptum, undè in proximè antecedentibus locum de Confessione peccatorum Laico faciendâ contra *Velosillum* vindicavimus, nimirum ex libro de *verâ & falsâ Pœnitentiâ*, de quo, etsi Bellarminus ipse fatetur, non *videri eum esse Augustini*; tamen quia & *Gratianum* & *Lombardum*, novitios quamvis Scriptores, & ab Augustini ætate multum remotos, non pauca exindè monet excerptisse, inter quæ etiam pleraque sunt à Bellarmino hic laudata, ex abundanti, & ne causâ videamur diffidere, quid de eo habendum sit, paucis ostendemus. Dum verò multæ sunt hujus testimonii particule, ne de quavis singularim agendo nimis prolixè diffundamur, in genere saltem monuisse satis esse potest, nullam earum specificam omnium peccatorum mortalium confessionem ab homine privatam agente pœnitentiâ requirere, verum omnes & singulas suum habere respectum ad publicam, de quâ cætera etiam pleraque Sancti Patris, & quæ sub Ejus nomine veniunt, testimonia loqui, jam est ostensum. Hinc dum dixit vel scripsit, *Pœnitentem repræsentare vitam suam Deo per Sacerdotem*, nihil aliud voluit intellectum, quam repræsentationem peccatorum Dei in facie & conspectu Ecclesiæ factam per Sacerdotem, qualis in publicâ reconciliatione fieri consuevit ante, quam lapsi in numero fidelium Pœnitentiâ publicitatis in junctæ peracto tempore reciperentur. Pertinet huc, quæ in sequentibus leguntur: *In hoc, quod per seipsum dicit Sacerdoti, & erubescitiam vincit timore offensus, fit venia criminis; fit enim per confessionem veniale, quod criminale erat in operatione. Et si non statim* (nota hic, Lector, moram in Pœnitentiâ publicè agendâ) *purgatur, fit tamen veniale, quod commiserat mortale; multum enim Satisfactionis obtulit, qui erubescitiam dominans, nihil eorum, que commisit, nuntio DEI denegavit.* Quæ verba postrema etsi non parum conferre videntur ad evincendam peccatorum confessionem specificam, non tamen extra terminos Instituti, publicæ nimirum Pœnitentiæ, de quâ Augustinum, vel quicumque hujus libri author est, agere hic monui, debent aut possunt extendi, nisi vim integro textui inferre velimus. Ita dum porrò jubet, *ut, qui confiteri vult peccata, querat, Sacerdotem*, jam antè est ostensum, de tali confessione peccatorum esse sermonem, quæ in defectu Sacerdotis etiam Laico fieri possit, quod tamen *Velosillus* non de omnibus in univèrsum peccatis, in specie *occultissimis & gravissimis* voluit intellectum, ut vidimus. Accedit, quod idem sub Augustini nomine Scriptor de peccato nominatim occulto agens & scribens, *sufficere, ut id in notitiam Sacerdotis referat*, juxta Glossam marginalem loquatur quidem de Confessione privatâ ad differentiam publicæ, nullâ tamen mentione factâ Confessionis specificæ, lectorem simul statim ad publicæ iterum Pœnitentiæ modum & usum docens, verbis sequentibus: *Docemur, publicè peccantibus non proprium, sed Ecclesiæ meritum sufficere. Sic itaque mortuus jaceat, sicque se mortuum ostendat, publicè mortem suam predicando, publicè fructus Pœnitentiæ ostendendo, ut turba ploret amissum, & desleat, quem dolet mortuum. Istis lacrymis movebitur Dominus, qui unicum reddidit Matri filium. Si nimis perseveraverit, si mortuum se per fructus pœnitentiæ non declaraverit, tanto plus addere oportet, undè lacrymis excitetur non Martha solum, sed etiam Maria. Tantum se adstigmat, tantum se dolere & se mortuum sentire ostendat, ut audientes & contemplantes orent veniam, quorum Ecclesia miretur (fortè, imitetur) fletum. Qui enim multos offendit peccando, placare multos oportet satisfaciendo; ut Ecclesia prius offensa per culpam, in conversione flectatur per Misericordiam, orans pro ipso, quem dolebat defunctum, undè Deus flecteretur ad veniam, qui prius adhibuit Misericordiam.* Adplicavit nimirum hic quoque Doctor Augustus, vel quisvis alius ad exemplum ejus, quam supra ex Sermone post quadragesimum

NB.

quarto de *Verbis Domini* habuimus, de tribus mortuis, quos Christus in Historia Evangelistarum excitasse legitur, & de tribus peccatorum gradibus tractationem: resuscitationem filii Jairi ad Pœnitentiam coram Ecclesiæ Sacerdotibus tantum, filii autem Viduæ & Lazari ad publicam in notoriis Ecclesiæ scandalis referens, quam his porro verbis commendavit: *Laboret pœnitens in Ecclesiâ esse, & ad Ecclesiæ unitatem tendere; nisi enim unitas Ecclesiæ succurrat, nisi, quod deest peccatori, sua compleat opitulatione, de manibus inimici non eripietur anima mortui.* Ideoque nemo digne potest pœnitere, quem non sustineat unitas Ecclesiæ. Porro ad circumstantias non tam ipsius peccatorum publicæ confessionis, quam ad ipsius & totius Pœnitentiæ pertinet, quod Bellarminus urget insuper, Augustino ad serium Pœnitentiæ studium sequentibus hortante verbis: *Consideret qualitatem criminis in loco, in tempore, in perseverantia, in varietate persone, & quali hoc fecerit tentatione, & in multiplici ipsius vitii executione.* Oportet enim pœnitere fornicantem secundum excellentiam sui Status aut officii, & secundum modum operis sui, & qualiter impudicitiam suam peregit, si in loco sacro, si in tempore orationi constituto, Consideret, quantum perseveraverit, & desinat, quod perseveranter peccaverit, & quantum victus fuerit impugnatione. Sunt enim, qui non solum non vincuntur, sed ultrò se obferunt peccato; nec expectant tentationem, sed præveniunt voluptatem, & pertractant secum, quam multiplici actione vitii delectabiliter peccent. Omnis ista varietas confitenda est & defendenda, ut cum cognoverit, quod peccatum est multum, Deum citò inveniat propitium. In cognoscendo augmentum peccati, inveniat se, cujus fuerit etatis, cujus Sapientia & ordinis, & statum omnem alterius non peccantis. Immoretur in singulis istis, & sentiat modum criminis, purgans lacrymis omnem vitii qualitatem. Quæ omnia & plura ibi extantia latis manifestum faciunt, agi hic non tam de publicæ peccatorum confessionis, quam ipsius Pœnitentiæ in publico Ecclesiæ conspectu circumstantiis, à quâ ad privatam & ordinariam argumentari hic quidem non licet.

Et hæc tenent etiam de hoc Augustini, si modò Augustini testimonio, in cujus parte prima dum mentio fit mandati Dominici leprosis dati, ut ostenderent ora Sacerdotibus, quo Christum docuisse dicitur, præsentia corporali consistenda esse peccata, non per nuntium, non per scriptum manifestanda; occasione ejus prætermittenda non videtur ea controversia, quæ inter Cadmæos fratres hodiè etiam post Decretum Clementis octavi & post Statutum Pauli Quinti, de Confessione Epistolari circa sententiam Suarezii non absque singulari animorum motu agitur, nobis hic post ea, quæ de absolutione moribundi & jam mortui ante præviam peccatorum confessionem, ex *Caramelis Theologia Fundamentali* in Vindiciis primùm *Anti-Ottonianis*, post etiam in Vindiciis *Evangelico-Thomisticis* adducta fuerunt, ad ea solum respicientibus, quæ Augustini attinent auctoritatem, ad quam in specie opinionis Suarezianæ hyperaspistes, *Athanasius Solerius*, Doctor Comitatus contra quosvis ejusdem impugnatores provocavit, peculiari Scripto, quod ultimo & posthumo Operum *Suarezii* Tomo de *vera intelligentia auxilii efficacis*, ejusque concordia cum libero Arbitrio adnexum est, commendans non solum pro ea duas Synodos Carthaginenses, tertiam videlicet & quartam, in quarum illa legitur: *Ægrotantes, si pro se spondere non possunt, cum voluntatis eorum testimonium sui dixerint, baptizentur, similiter & de pœnitentibus agendum est, quæ Lectio ibidem ex Ivone, Gratiano, Burchardo & aliis defenditur; in hac autem: Is, qui Pœnitentiam in infirmitate petit, si casu, dum Sacerdos ad eum invitatus venit, oppressus infirmitate obmutuerit, vel in pbronesia versus fuerit, dent testimonium, qui eum audiverunt, & accipiat pœnitentiam. Et si continuo creditur moriturus, reconcilietur per manus impositionem, & infundatur ori ejus Eucharistia. Si supervixerit, admoneatur à suprâ dictis testibus, petitioni suæ satis factum, & subdatur statuti Pœnitentiæ legibus &c. has Definitiones eò majoris æstimans, quia Augustinus eis subscripsit, & hinc auctoritate sua aliquam eis conciliavit probabilitatem, ex eis quasi similibus & comparatis ad Instituti rationem argumentatus; sed etiam in defensione eorum contra *Melchiorum* inprimis *Canum*, excipientem, pertinere hæc ad eos duntaxat, qui prius fuissent confessi, utens Augustini ipsius auctoritate, in hoc negotio omnes comprehendens peccatores, qui signa Pœnitentiæ præmiserint, & voluntatem confitendi expresserint, de qua Augustini Sententia ita porro scripsit: *Admittit, eandem esse rationem Sacramenti Pœnitentiæ in homine fideli per aegritudinem oppresso, ac Baptismi in Catechumeno æque jacente & per morbum oppresso; ita ut neque jam renatus possit absolutionem petere, neque Catechumenus Baptismum. Qua paritate supposita cum Augustinus concedat, talem Catechumenum esse baptizandum, consequenter concedit, renatum in eodem statu constitutum esse absolvendum, etiam si nihil petat, ac ne Confessionem quidem vel Confessurum.* Quis*

Homil. 41
ex lib. 50.
Homil. &
lib. I de
adult. cõ.
jug. c. ult.

Quis enim novit (inquit Sanctus Pater de talibus Catechumenis, & idem dici potest de renatis,) utrum fortassis adulterinæ carnis illecebras usque ad Baptismum statuerant detineri? Q. d. Presumptum potest de tali Catechumeno sic jacente, quod dolorem conceperit de peccato conjugii adulterini, quo se inquinavit, atque adeo in tantâ necessitate potest baptizari, etiamsi Baptismum non petierit. Similiter ergo in iisdem circumstantiis, qui jam renatus est, posset absolvi ob presumentiam in eo absolutiois consequende voluntatem, quæ continet directionem peccatorum & expositionis eorum ad claves. Addit notanter laudatus opinionis Suarezianæ Defensor: Vereor tamen, ne hic locus Augustini plus ferat, quam hic intendamus, ita ut de Eius sententiâ etiam possit absolvi, qui nullum externum signum dedit sive doloris, sive voluntatis confitendi, quod Augustinus insinuat; passim repudiatur tamen, nec immerito. Tandem, ut objectioni de periculo, quod hoc caluimminere posset, irritandi nimirum Sacramenti, atque adeo Sacilegii in ejus confectioe admittendi occurrat atque ostendat; periculum illud esse prorsus inane, subjicit: Exulat Sacilegium ab eo operandi modo propter sententiæ probabilitatem, ex quâ elicitur operatio. Et cum homo non sit propter Sacramenta, sed è contrario Sacramenta sint propter hominem, juxta effectum Augustini; præstat Sacramentum exponere periculo invaliditatis, si forte reipsâ opinio, ex quâ Sacramentum conficitur, esset falsa; quàm exponere hominẽ irreparabilis damni periculo, si forte reipsâ opinio, ex quâ Sacramentum conficitur, esset falsa; quàm exponere hominẽ irreparabilis damni periculo, si forte reipsâ opinio, ex quâ Sacramentum admoveatur, vera esset. Salvaretur enim homo, adhibito tali remedio; eo autem non adhibito, in sempiternum rueret exitium. Nostrum & hic non est, quamvis non adeo tantas inter Cadmæos, ut dixi, fratres componere & ad liquidum componere lites, quas ne Summi quidem, ut audiunt vulgò, Pontifices per Decreta & Constitutiones suas finire potuerunt, semper hic & ibi quibusdam in residuo manentibus, quibus opinionis suæ tenaciores se salvari posse contra Antagonistas exillimârunt, & hinc re in suspensio relicta, utrâque parte suis inhærente vestigiis, suisque omnimodo hypothesebus inferviente. Augustini Sententiam quod concernit, quam Suarezianæ partis Vindex citatus hinc indè ventilat, de eâ jam ante aliquid in Examine Rationis secundæ, quam Bellarminus ad demonstrandam Sacerdotum potestatem judicariam adduxit, dictum est, neque præsens Institutum aliquid amplius requirit. Quid verò de ipsâ hæc Controversiâ ad analogiam Evangelicæ Veritatis dici debeat, ex hæcenus adductis Lectori studioso incognitum esse non potest. Fervet autem, ut monui, inter partes adhuc contradicendi studium, Lojolæ sociis pro Suarezio contra quosvis acter pugnantibus, quod non ita pridem Theophilus Raynaudus tractatu singulari, & contra Vincentium Baronem, Ordinis Cyriacorum, nuper post omnes alios ferè Honoratus Fabri, sub nomine Pithanophili, sexto de opinione Probabili Dialogo ostenderunt, ut Andream de Alendo, opinionum nimis & minus benignarum Stateritam, cum hujus generis pluribus jam non prolixè commendem, cum nullus ferè sit inter novitios Scriptores, cujus non in hoc ulcere manus conspiciatur, certamine quasi instituto, & omni studio in id collato, ne unquam Sententiæ inter se pugnantibus eorumque defensores convenire videantur.

Nunc nihil videtur amplius restare, quàm ut testimonium Augustini desumptum ex libris Confessionum, contra necessitatem confessionis peccatorum hominibus faciendæ, quo Brentium in Confessione Württembergicâ usum Bellarminus supra monuit, verbo saltem contra Bellarmini Glossam vindicetur. Dicit, hoc ut testimonio, nihil aliud esse, quàm simplicibus imponere, cum nemo illos Augustini libros legat, qui ignoret, Confessionem, de quâ loquitur Augustinus, non esse Sacramentalem, sed peccatorum præteritorum, ac per Baptismum jam remissorum. Atqui non queritur, de quâ peccatorum confessione hic & ibi in laudatis Confessionum libris agat Augustinus, sed qualis intelligi debeat in verbis à Brentio citatis. Ea certè non nisi generalia sunt, & non solum respiciunt peccata ante, sed & post Baptismum. Hinc ibidem S. Pater ad Deum: Quo fructu, Domine, Deus meus, cui quotidie mea consistet Conscientia, spe Misericordie tua securior, quàm suâ innocentia; quo fructu, quâso, etiâ hominibus coram te, confiteor per has literas, adhuc quis ego sim, non qui fuerim; nam illum fructum vidi & commemoravi, sed quis adhuc sim? Ecce, in ipso tempore confessionum mearum & multi hoc nosse cupiunt, qui me noverunt, & non me noverunt, qui ex me vel de me aliquid audierunt. Sed auris eorum non est ad cor meum, ubi ego sum, quicunque sum. Volunt ergò audire confitentem me, quid ipse intus sim, quo nec oculus, nec aurem, nec mentem possunt intendere; credituri tamen volunt, numquid cognituri? Dicit enim eis Charitas, quâ boni sunt, non mentiri me confitentem de me, & ipsa in eis

credit mihi. Addantur sequentia, & adparebit, Doctorem augustum non solum de confessione peccatorum ante, sed & post Baptismum hic agere, ac Bellarmini glossam hic nullum habere locum. Liceret nunc post non planè nullam in hac Quæstione ventilandâ moram canere receptui, postquam omnia hæcenus excussa sunt, quibus specificam peccatorum mortalium confessionem Bellarminus probare voluit necessariam. Sed ante, quàm id fiat, duo adhuc loca ex Augustino commendari debent studio Lectori, ex quibus manifestum erit, Sancto Patri necessitatem hanc non fuisse tantam, ut non crediderit, etiam sine expressâ peccatorum confessione earum remissionem à Deo impetrari posse. Prior locus exhibet casum de homine post actam in publico Pœnitentiam iteratò peccante, & à Pœnitentiâ secundùm agendâ juxta consuetudinem tùm in Ecclesiâ receptam excluso. Verba huc pertinentia, quæ Gratianus etiam cum Lombardo exhibet, sunt sequentia: *In tantum aliquando hominum iniquitas progreditur, ut etiam post actam Pœnitentiâ, post Altaris reconciliationem, vel similia vel graviora committant, & tamen Deus facit etiam super tales oriri Solem suum, nec minus tribuit, quàm ante tribuebat, largissima Vita ac Salutis munera.* Et quamvis in Ecclesiâ humillimæ Pœnitentiæ locus eis non concedatur, Deus tamen super eos sua Patientiâ non obliviscitur. Ex quorum numero si quis dicat nobis, aut date mihi eundem iterum Pœnitentiæ locum, aut desperatum me permitte, ut faciam, quidquid libuerit, quantum meis opibus adjuvor, & humanis Legibus non prohibeor, in Scortis omnique luxuriâ, damnabili quidem apud Dominum, sed apud homines pleurosque etiam laudabili; aut si me ab hac revocatis nequitia, dicite, utrum mihi profici aliquid ad vitam futuram, si in istâ vitâ illecebrossimæ Voluptatis blandimenta contemsero, si libidinum incitamenta frenaverò, si ad castigandum corpus meum multa mihi etiam licita, & concessa subtraxero, si me pœnitendo vehementius quàm prius exercevero, si miserabilis ingemero, si flere uberius, si vixero melius, si pauperes sustentavero largius, si Charitate, qua operit multitudinem peccatorum, flagavero ardentius; Quis nostrum ita despici, ut huic homini dicat, Nihil tibi ista proderunt in posterum, vade saltem, vitæ hujus suavitatem perfringere! Avertat Deus tam immanem sacrilegamque dementiam. Quamvis ergo cante salubriterque provisum sit, ut locus humillimæ illius Pœnitentiæ semel (tantum) in Ecclesiâ concedatur, ne Medicina vilis minus utilis esset ægrotis, quæ tantò magis est salubris, quantò minus fuerit contemibilis; quis tamen audeat DEO dicere, Quare huic homini, qui post primam Pœnitentiâ rursus se laqueis iniquitatis obstringit, adhuc iterum parcis? Quis audeat dicere erga illos, non agi, quod Apostolus ait: Ignoras, quia patientia Dei ad pœnitentiam te adducit? aut istis exceptis esse definitum, quod scriptum est: Beati omnes, qui confidunt in eum? aut ad istos non pertinere, quod dicitur: Viriliter agite, & confortetur cor vestrum, omnes qui speratis in Dominum? Quid ex hac Augustini Sententiâ contra & privatâ & specificâ peccatorum confessionis necessitatem ad impetrandam eorum remissionem possit colligi, satis est manifestum. Nimirum sentit Augustinus, & ita sentiendum esse adductis rationibus docuit, homini etiam post primam in publico Pœnitentiâ, & à secundâ ob causas non leves excluso, si corde serio & verè pœnitenti se ad DEUM convertat, non desperandum esse de remissione peccatorum, etiam si neque in publico, neque in privato ad eorum confessionem, & hinc neque ad Sacræ Synaxeos usum cum cæteris fidelibus admittatur, tantam DEI prædicans lupè peccatores patientiam, tantam Ejus misericordiam, ut moribus in hac temporali vitâ emendatis non damnentur in eternum, quæ iterum sunt augustiss. Doctores verba. Jam si hoc casu August. benè speravit de eorû salute æternâ, qui sine peccator. confessione homini, nimirum Sacerdoti factâ, & quidem in statu gravioris relapsus, à publicâ fidelium communione exclusi de hoc Seculo migrarunt; quid Eum putari debet judicaturum, si audivisset, quod tamen non audivit, publicè doceri, tantâ esse specificâ omnium peccator. mortalium coram Sacerdote tanquam Judice confessionis necessitatem, ut sine eâ remissio peccatorum impetrari nequeat, præteritis cum alibi tanto celebrârit Elogio confessionem soli Deo factam, de quâ posterior nunc locus nos informabit, quo tota hæc Tractatio absolvetur, Augustino Davidis confessionem DEO soli factam hæc exprimentem paraphraticè

Conc. II. in Pf. 31. vel 32. *Dixi, pronuntiabo adversum me injustitias meas Domino, & tu remisisti impietatem cordis mei. Dixi. Quid dixisti? Non jam pronuntiat, sed promittit, se pronuntiaturum, & ille (Deus) jam dimittit. Attendite fratres; magna res. Dixi, pronuntiabo, non, pronuntio, & tu dimisisti; quia eo ipso, quod dixit, pronuntiabo, ostendit, quia nondum pronuntia verat, (nimirum voce) sed corde pronuntia verat. Hoc ipsum dicere, pronuntiabo, pronuntia verat, ideo & Tu remisisti impietatem cordis mei. Confessio mea ad os nondum venerat, dixeram enim*

enim, pronuntiabo ad verbum me; veruntamen Deus audivit vocem cordis mei. Vox mea in ore nondum erat, sed auris DEI jam in corde erat. Quod Sancti Patris testimonium id eo gratius iterum esse debet, quia & à Gratiano & à Lombardo lectoribus est commendatum.

Ad priorem ex duobus his posterioribus locis, qui in Epistola ad macedonium legitur, *Matthias Hauzerius* in altero *Epitomes Augustiniana* Tomo quædam notavit, ut Augustini tempore Confessionem peccatorum Sacramentalem, qualis hodiè in Ecclesia Romanensi est usitata, obtinuisse Lectori persuadeat, hic breviter examinanda. *Dicit autem*, quæ est confidentia, hinc potius colligi, semper fuisse usum Pœnitentiæ secretæ seu Confessionis & Absolutionis Sacramentalis, præter illam publicam; *Primo*, quia dicit Augustinus, hanc publicam fuisse tantum in Ecclesia pro criminibus manifestis; ergò supponit etiam in Ecclesia aliam secretam pro criminibus secretis, quæ sunt aliquando graviora, quàm publica. *secundo*, quia bis vocat hanc humillimam; ergò videtur comparare cum alia minus humili, videlicet secreta. *Tertio*, quia tribuit restrictionem illam Pœnitentiæ publicæ ante relapsum Providentiæ tantum Ecclesiasticæ; ergò supponit aliam provisionem Juris Divini pro pœnitentibus, quæ ab Ecclesia restringi non potest. *Quarto*, quia assignat rationem ita restringendi Pœnitentiam publicam, ne vilis medicina minus utilis esset ægrotis; ergò tantum de Medicinâ Satisfactionis externæ coram Ecclesia, sine præjudicio medicinæ Divinæ ab ipso Christo tanquam Medico & mediatore instituta. *Quinto*, quia expressè supponit, relapsis adhuc à DEO parci; ergò aliquo certo remedio Christiano, præter illam Pœnitentiam publicam, quod non potest esse nisi secreta Pœnitentia Sacramentalis, quia remedium pœnitentiæ tantum internæ non est propriè Christianum, seu à Christo institutum. *sexto* tandem, quia ex patientia DEI infert, quales oporteat homines esse erga homines, utique ad remittendum non offensas tantum mutuas, sed peccata, quæ propriè sunt (talìa) quatenus (sunt) contra DEUM, de quorum remissione hic agitur. Multum sudando laboravit hic *Epitomator Anatomicus*, ne per commendationem Pœnitentiæ publicæ, Sacramentalem peccatorum confessionem, quam hodiè etiam communiter auriculari vocant, exclusisse videatur Augustinus, varia in medium proferens, quibus illam huic testimonio inferere conatus est, sed præter mentem Doctoris augustissimi, modò Quæstionis status, qui hic in controversiam venit, attendatur ritè. Ex antecedente nimirum examine satis prolixo testimoniorum Augustini à Bellarmino citatorum constat, Sancto Patri nunquam in animum venisse illam Confessionem, quam Sacerdotes Romani hodiè à pœnitentibus urgent, specificam nempe & circumstantialem, utpotè nullibi in Ejus operibus inventam. Ut autem rationes, quibus eam exprimere studuit, excuterentur paucis, observandum *ad primam*, concedi quidem posse, Augustinum commendando publicam pro publicis criminibus, supposuisse secretam pro secretis, sed nondum sequi, eam fuisse talem, qualem hodiè Pontifex obtrudit fidelibus, quæ verius Carnificina conscientiarum, quàm Medicina solatio indigentium vocari meretur. *Ad secundam*, præmitti quidem in Grammatica institutione ordinis ratione positivum & comparativum superlativo, sed non ita, ut non inveniatur superlativus sine v. Dannah. utroque, hæc etiam regulâ inter eas habentè locum, quas exceptionibus obnoxias esse Can. Logig. p. 123. constat; quamvis positò etiam, videri comparasse Augustinum hanc humillimam cum minus humili, plurimum porro sudandum sit, ut demonstretur, Eum per hanc minus humilem intellexisse Papæam & verè tyrannicam. *Ad tertiam*, agnoscimus discrimen inter restrictionem Divinam & Ecclesiasticam, fatentes quoque, provisionem Divinam ab Ecclesia restringi non posse; sed hanc esse, quam vocant hodiè Sacramentalem, Bellarminus ex Augustino non potuit demonstrare, nec post Eum posthæc erit, qui hoc posset sufficienter ostendere. *Ad quartam*, statuimus itidem, hanc publicam peccatorum confessionem, de quâ agit Augustinus, nullum posse præjudicium facere Medicinæ à Christo institutæ; non constare tamen, hoc Elogio venire Papæam, utpotè quâ plus lædi Conscientias, quàm sanari, manifestum est. *Ad quintam*, præter & contra Historiæ veritatem dici, quod relapsis post Pœnitentiam semel actam publicè fuerit consultum per remedium Pœnitentiæ secretæ; cum, si in penam peccati, non fuit indultum, quod majorem videbatur habere reconciliationis rationem, concessum credi non possit, quod minori cum difficultate erat conjunctum, quia in fraudem Pœnitentiæ publicæ illud omninò cecisset. *Ad sextam*, à patientia DEI erga homines argumentum sumi quidem ad reconciliationem mutuam, quin & ad Ecclesiasticam, sed eum ordinis

